

Τελική έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις

Δράση Γ.2.1

Έργο iLIFE-TROODOS

Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους: Προώθηση φυσικών αξιών και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Λευκωσία

2020

Το παρόν κείμενο εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διατήρησης της Φύσης του Πανεπιστημίου Frederick στο πλαίσιο του έργου LIFE16 GIE/CY/000709 με τίτλο «Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους: Προώθηση φυσικών αξιών και οικοσυστημικών υπηρεσιών». Το Έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

The present report has been prepared by Nature Conservation Unit of the Frederick University within the framework of the project LIFE16 GIE/CY/000709 entitled 'Troodos National Forest Park: Promoting natural values and Ecosystem Services'. The Project is co-funded by the European Union in the framework of the project LIFE.

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Τζιωρτζή Α., Πάρλαλης Σ., Κουνναμάς Κ. Μαζαράκη Σ., Ανδρέου Μ. 2020. Τελική έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις. Μονάδα Διατήρησης της Φύσης, Πανεπιστήμιο Frederick. Λευκωσία.

This document may be cited as follows:

Tzortzi A., Parlalis S., Kounnamas, C., Mazaraki S., Andreou M. 2020. Final report on findings from the annual research surveys and interviews. Nature Conservation Unit, Frederick University. Nicosia.

Συνεργαζόμενοι Φορείς

Περιεχόμενα

English Summary	3
1. Εισαγωγή	6
2. Παρακολούθηση των επιπτώσεων του έργου	6
2.1 Σκεπτικό και τρόπος αξιολόγησης.....	6
2.2 Τηλεφωνική έρευνα.....	7
2.3 Συνεντεύξεις	11
2.4 Διαδικτυακή έρευνα	23
3. Καταληκτικά συμπεράσματα	25
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	27
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III	44
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	57

Final report on findings from the annual research surveys and interviews

English Summary

Sub-action C.2.1 “Monitoring of the project impact on the target audiences” aims to measure the change of Cypriots’ awareness and perception towards the project’s goal, as this will be implemented through the project’s core actions. Within this sub-action three telephone surveys, three interviews and an online survey were implemented as follows: i) initial step, aiming to identify the existing knowledge and public awareness according to the project’s goal, ii) mid-process, for assessing the effectiveness of the awareness-raising activities and iii) final-process for evaluating the effectiveness of the awareness-raising activities in reaching the expected project’s goals. The third phase of this sub-action took place in order to assess the effectiveness of the dissemination/information tools used in the framework of the project, during and after the awareness-raising activities.

The conclusions reached are:

A. Telephone survey

- a) There is an increase in the public that chooses to visit or pass through the Troodos National Forest Park (TNFP) at least once a year (from 32% to 39%).
- b) There is an increase of those who declared that the main reason of their visit to the TNFP is recreation (from 82% to 94%).
- c) There is an increase of those who declared that what they mostly prefer in the TNFP is the forest and the environment (from 65% to 75%).
- d) There is a slight increase of those who declared that they visit the TNFP for photography (from 24% to 27%), for trekking (from 45% to 53%) and for collecting mushrooms/herbs (from 15% to 18%).
- e) A stronger argument regarding the restriction of hunting revealed through the three studies (from 18% in the 1st study, to 23% in the 2nd study and 43% in the 3rd study).

f) There are clear arguments regarding the development of infrastructure which could improve cycling (from 42% to 59%), camping (from 40% to 59%), off-road driving (from 13% to 28%), birdwatching (from 25% to 51%) and horsing (from 29% to 40%).

B. Group interviews

a) All participants stressed the importance of the TNFP by referring to its natural beauty, unique biodiversity, the importance of vegetation and trees to the quality of the air as well as the importance of the water resources it provides.

b) Both local residents and owners of SMEs stated that Troodos is a source of income, as it attracts visitors and tourists during the winter and summer season.

c) Some of the local residents stated that the development of Troodos would not benefit their own communities or improve the quality of their lives.

d) Local residents and owners of SMEs reported that their region is neglected by the government and local authorities.

e) All participants mentioned fire as the greatest threat for TNFP.

f) NGO members state that the information material about the TNFP is sufficient but it is not promoted sufficiently.

g) The travel agents and the tourists used the available information of iLIFE-TROODOS and mentioned that more promotion of the area is needed.

C. Online survey

Online polls showed that participants were aware of TNFP ecosystem services. The polls were also successful in creating “buzz” around the iLIFE-TROODOS project with reach being between 929 and 3245 per post and engagement of up to 250.

The evaluation of all surveys (group interviews, online survey and telephone surveys) show that the overall impact of the Project on the target groups is very satisfactory and the initial objectives of the Project were achieved (see Table below).

S/N	Objective	Expected results	Final Evaluation
1.	Promote public awareness of the targeted audience, towards the need for the protection of Natura 2000 network.	The project was expected to increase awareness for inhabitants of Cyprus by 50%, children by 40%, youth by 50%.	Increase awareness of the inhabitants of Cyprus by 57%, the youth by 60% and of the children by 50%.
2.	Increase awareness on natural values for which the Troodos National Forest Park was included in the Natura 2000 network.	The project was expected to increase awareness for visitors/ tourists by 20%.	Increase awareness of visitors/ tourists by 60%.
3.	Change negative attitudes of Cyprus inhabitants, regarding Natura 2000 network and ES, using various means.	The project was expected to increase awareness and change perceptions for inhabitants of Cyprus by 50%, local people and local authorities by 80%.	Increase awareness of the inhabitants of Cyprus by 57% and the local communities and local authorities by 70%.
4.	Spread knowledge about the natural values and ES provided by Natura 2000 network to professional target groups.	The project was expected to increase awareness and build capacity for policy implementers (including representatives of the tourism industry sector) by 40%.	The increase in awareness and build capacity for policy implementers will only become apparent after a few years.
5.	Create and provide toolsets regarding the Natura 2000 network, the conservation of natural values and the provision of ES in order to be forwarded to the public and be used more widely in a national and international context.	The project was expected to increase awareness for visitors/ tourists by 20% and for people with disabilities by 25%.	Increase awareness of visitors/ tourists by 60%. Raising awareness on the people with disabilities was not possible (their association did not respond to the call for participation in the Stakeholders meetings).

Τελική έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις

Δράση Γ.2.1

1. Εισαγωγή

Το παρόν αποτελεί το παραδοτέο με τίτλο «Τελική έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις», όπως προνοείται στη Δράση Γ.2 (Παρακολούθηση των επιπτώσεων του έργου) του έργου iLIFE-TROODOS. Η Δράση Γ.2 αποσκοπεί στην παρακολούθηση/ αξιολόγηση του αντίκτυπου του έργου στις ομάδες στόχους, στην τοπική οικονομία και στον πληθυσμό της περιοχής εντός ή πλησίον του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους (ΕΔΠΤ), μέσω τηλεφωνικών ερευνών, διαδικτυακής έρευνας και ομαδικών συνεντεύξεων.

Η παρούσα έκθεση αφορά στη Δράση Γ.2.1 και συγκεκριμένα στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ετήσιων ερευνών που είχε ως στόχο την εκτίμηση της γνώσης και ευαισθητοποίησης του κοινού στόχου, όσον αφορά στις φυσικές αξίες και οικοσυστημικές υπηρεσίες του ΕΔΠΤ, όπως αυτή έχει διαφοροποιηθεί με το πέρας τριών ετών και τη λήξη του έργου.

2. Παρακολούθηση των επιπτώσεων του έργου

2.1 Σκεπτικό και τρόπος αξιολόγησης

Η επιμέρους δράση Γ.2.1 στοχεύει στη μέτρηση της αλλαγής της συνείδησης και της αντίληψης των Κυπρίων προς τον στόχο του έργου, μέσα από την υλοποίηση των βασικών δράσεών του. Για την υλοποίηση του στόχου αυτού, κατά τη διάρκεια του έργου υλοποιήθηκαν τρεις ετήσιες έρευνες. Η πρώτη έρευνα που υλοποιήθηκε κατά το έτος 2018 (βλέπε παραδοτέο με τίτλο «[Πρώτη έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις](#)») είχε ως στόχο τον προσδιορισμό της προϋπάρχουσας γνώσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς τον στόχο του έργου.

Η δεύτερη έκθεση υλοποιήθηκε κατά το έτος 2019 (βλέπε παραδοτέο με τίτλο «[Δεύτερη έκθεση από τις ετήσιες έρευνες και συνεντεύξεις](#)») και είχε ως στόχο τον προσδιορισμό της αύξησης της γνώσης και ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς τον στόχο του έργου, με σκοπό την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Η παρούσα, τρίτη (τελική), έκθεση υλοποιήθηκε κατά το έτος 2020, το οποίο αποτελεί το καταληκτικό έτος του Έργου. Η έκθεση έχει ως στόχο τον προσδιορισμό της αύξησης της γνώσης και ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς τον στόχο του έργου, με σκοπό την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκστρατείας ενημέρωσης του έργου iLIFE-TROODOS.

Τα αποτελέσματα των ερευνών αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν από κοινωνιολόγο, ο οποίος, όπου θεωρήθηκε σκόπιμο παρείχε την ανάλογη καθοδήγηση στην Ομάδα Διαχείρισης του Έργου ως προς την αντίληψη των ατόμων σχετικά με το ΕΔΠΤ και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχει. Επίσης, ο κοινωνιολόγος σύγκρινε τα αποτελέσματα των τριών διαφορετικών χρονικά ερευνών με στόχο να αξιολογήσει την επίδραση του έργου στις ομάδες στόχους (Δράση Γ.2.2). Η παρακολούθηση σε τακτά χρονικά διαστήματα επέτρεψε στην Ομάδα Διαχείρισης του Έργου να αξιολογήσει τα μέσα που αναπτύσσονται στο έργο, να εντοπίσει τυχόν προβλήματα που προέκυψαν και να τα αντιμετωπίσει άμεσα μέσω διορθωτικών ενεργειών. Με τον τρόπο αυτό δόθηκε η ευκαιρία στη Ομάδα Διαχείρισης του Έργου να εκτιμήσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων/μηνυμάτων που επιλέχθηκαν, να αξιολογήσει τα θετικά και αρνητικά στοιχεία στο σύνολο του Έργου, προωθώντας «διορθωτικές» ενέργειες εκεί και όπου χρειαζόταν, ιδιαίτερα από το μέσο της υλοποίησης του Έργου μέχρι την ολοκλήρωσή του. Μερικές από αυτές τις ενέργειες ήταν ο εμπλουτισμός των προωθητικών μηνυμάτων σε εφημερίδες και περιοδικά (Παράρτημα I και Παράρτημα II), προκειμένου να τονιστεί η κεντρική ιδέα του Έργου, δηλαδή η σπουδαιότητα του ΕΔΠΤ και η σημαντικότητα της προστασίας του.

Σημειώνεται εδώ, ότι ο τρίτος γύρος των τηλεφωνικών ερευνών και των συνεντεύξεων ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2020. Η διαδικτυακή (online) έρευνα ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2018 και ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020.

2.2 Τηλεφωνική έρευνα

2.2.1 Ερωτηματολόγιο και μεθοδολογία τρίτης τηλεφωνικής έρευνας

Η επιλογή των ερωτήσεων καθορίστηκε από τους εμπειρογνώμονες του έργου και την Ομάδα Διαχείρισης Έργου (Παράρτημα III). Κατά τη τρίτη φάση των συνεντεύξεων, το ερωτηματολόγιο τροποποιήθηκε μερικώς, με στόχο να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα του διαφημιστικού/ ενημερωτικού υλικού κατά το πρώτο και δεύτερο έτος υλοποίησης των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και παράλληλα να διαπιστωθεί το επίπεδο γνώσης των συνεντευξιαζόμενων σχετικά με το Δίκτυο Natura 2000 και τις φυσικές αξίες και οικοσυστημικές υπηρεσίες που αυτό προσφέρει.

Κατά την τηλεφωνική έρευνα έγιναν τηλεφωνικές συνεντεύξεις από ειδικά εκπαιδευμένους ερευνητές, με δομημένο ερωτηματολόγιο σε 480 άτομα άνω των 18 ετών κατά την περίοδο 15/07/2020 – 25/07/2020. Οι συνεντεύξεις έγιναν από το τηλεφωνικό κέντρο της εταιρείας LS Prime Market Research

& Consulting Ltd. Για την αξιοπιστία και τον έλεγχο των δεδομένων ακολουθήθηκε: φυσική παρακολούθηση των ερευνητών από τον υπεύθυνο πεδίου και μέσω του συστήματος τηλεφωνικών συνεντεύξεων CAP CATI System, έλεγχος των δεδομένων βάσει του προγράμματος SPSS και στρογγυλοποίηση ψηφίων στο αμέσως επόμενο δεκαδικό.

2.2.2 Σύγκριση στοιχείων μεταξύ των τηλεφωνικών ερευνών

Στο υποκεφάλαιο αυτό γίνεται μια συνοπτική σύγκριση μεταξύ των τριών τηλεφωνικών ερευνών που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Έργου. Κατά κύριο λόγο θα γίνει αναφορά στα αποτελέσματα της 1^{ης} και της 3^{ης} τηλεφωνικής έρευνας, προκειμένου να υπάρχει μια πιο ξεκάθαρη σύγκριση μεταξύ των δεδομένων που υπήρχαν στην αρχή του έργου και στην ολοκλήρωση του, καθώς και να διερευνηθεί οποιαδήποτε πιθανή αλλαγή της κοινής γνώμης πάνω στα υπό διερεύνηση ζητήματα. Αναφορές στα δεδομένα της 2^{ης} τηλεφωνικής έρευνας θα γίνουν προκειμένου να τονιστούν κάποιες ιδιαίτερες τιμές που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του Έργου.

Πιο συγκεκριμένα, οι βασικές παρατηρήσεις των τηλεφωνικών ερευνών μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία:

- i. Το Έργο (και ειδικότερα η ονομασία iLIFE-TROODOS) αναφέρεται ως άγνωστο στο μεγαλύτερο μέρος του υπό εξέταση πληθυσμού (75%). Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα της 2^{ης} έρευνας (78% είχαν αναφέρει ότι το γνώριζαν), όπου η έρευνα είχε γίνει αμέσως μετά από ένα burst της εκστρατείας ευαισθητοποίησης. Όπως και στη 2^η έρευνα, περίπου οι μισοί συμμετέχοντες ανέφεραν ότι γνωρίζουν τι είναι το «Δίκτυο Natura 2000».
- ii. Η πλειονότητα των ατόμων που γνωρίζουν για το «Δίκτυο Natura 2000» θεωρούν ότι αυτό συμβάλει στη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος των περιοχών τους, στην ανάδειξη των περιοχών τους για οικολογικές δραστηριότητες, καθώς και στην ένταξή τους στον Ευρωπαϊκό χάρτη των περιοχών φυσικού ενδιαφέροντος (ποσοστό 54% έως 70%). Παράλληλα, ποσοστό 78% θεωρεί ότι δεν προωθεί τις επενδύσεις και την ανάπτυξη γης.
- iii. Το 36% των συμμετεχόντων στην 3^η έρευνα που γνωρίζουν για το «Δίκτυο Natura 2000» (και αντίστοιχα 41% στη 2^η έρευνα) θεωρεί ότι το Δίκτυο επηρεάζει αρνητικά τα οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών γης που εντάχθηκαν σε αυτό. Η πλειονότητα πιστεύει ότι ο επηρεασμός οφείλεται κυρίως στην απαγόρευση αξιοποίησης του τεμαχίου για ιδιοκατοίκηση και λιγότερο για άλλους λόγους, όπως η μείωση της χρηματικής αξίας της γης.
- iv. Τόσο στη 2^η έρευνα όσο και στην 3^η, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (70% και 88%, αντίστοιχα) θεωρούν ότι η τοπική κοινωνία της Κύπρου μπορεί να ωφεληθεί από το «Δίκτυο Natura 2000».
- v. Μετά την ολοκλήρωση του έργου (3^η έρευνα), το ποσοστό των ατόμων που απάντησε σωστά στο ερώτημα για τον ορισμό των οικοσυστημικών υπηρεσιών αυξήθηκε σημαντικά σε σχέση με τη 2^η έρευνα (70% σε σύγκριση με 49%).

- vi. Το ΕΔΠΤ, σε όλες τις έρευνες, καταγράφηκε ως η σημαντικότερη φυσική περιοχή της Κύπρου (αύξηση από 45% στην 1^η έρευνα σε 49% στην 3^η έρευνα).
- vii. Αυξήθηκε το ποσοστό του πληθυσμού που δήλωσε ότι επισκέπτεται ή περνάει μέσα από το ΕΔΠΤ τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, από 32% σε 39%.
- viii. Το ποσοστό του πληθυσμού που δήλωσε ότι ο κυριότερος λόγος επίσκεψης στο ΕΔΠΤ είναι η αναψυχή, αυξήθηκε από 83% σε 94%.
- ix. Αυξήθηκε το ποσοστό του πληθυσμού που δήλωσε ότι αυτό που του αρέσει περισσότερο στο ΕΔΠΤ είναι το ίδιο το δάσος και το περιβάλλον (από 65% σε 75%).
- x. Σε μικρό ποσοστό, αυξήθηκε ο πληθυσμός που επισκέπτεται το ΕΔΠΤ για φωτογράφιση (από 24% σε 27%), για πεζοπορία (από 45% σε 53%) και για συλλογή μανιταριών-βοτάνων (από 15% σε 18%).
- xi. Υπογραμμίστηκε πιο έντονα η άποψη σχετικά με τον περιορισμό του κυνηγιού (από 18% στην 1^η τηλεφωνική έρευνα σε 23% στη 2^η και 43% στη 3^η).
- xii. Διαφάνηκε ότι υπάρχει αυξημένη επιθυμία για περισσότερη ενημέρωση των επισκεπτών με διάφορα μέσα. Έτσι, η απαίτηση για αναβάθμιση των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης αυξήθηκε από 20% σε 36%, η ανάγκη για ύπαρξη οθονών αφής με πληροφοριακό υλικό από 36% σε 47% και η ύπαρξη διάφορων χαρτών με τα αξιοθέατα της περιοχής αυξήθηκε από 43% σε 63%.
- xiii. Μειώθηκε το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει ότι η ενημέρωση που παρέχεται σήμερα σχετικά με το ΕΔΠΤ είναι «Κακή» από 25% σε 14%, ενώ παράλληλα αυξήθηκε η ικανοποίησή τους («Εξαιρετική» και «Πολύ καλή») από 25% σε 38%.
- xiv. Το 15% των ερωτηθέντων στην 3^η έρευνα είχαν δει ορισμένα από τα μέσα ενημέρωσης για την εκστρατεία (Τηλεοπτικές διαφημίσεις, Ραδιοφωνικά σποτ, Παιδικά σποτ, Σελίδα στο Facebook, Ιστοσελίδα) σε αντίθεση με τη 2^η έρευνα όπου το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 39%. Αυτό σχετίζεται και πάλι με το χρονικό διάστημα υλοποίησης της έρευνας (στη 2^η περίπτωση, η έρευνα ακολούθησε το burst της εκστρατείας ενημέρωσης).
- xv. Ένας στους τέσσερις (23%) έχει δει σε κάποια στιγμή κάποιο από τα τηλεοπτικά σποτ, καταλήγοντας ότι αυτά αποτέλεσαν το πιο διαδεδομένο μέσο για την προώθηση των μηνυμάτων του έργου. Το αντίστοιχο ποσοστό στην 2^η έρευνα ήταν 58%.
- xvi. Μικρό ποσοστό (8%) έχει δει την έκθεση φωτογραφίας, με τους περισσότερους να μην μπορούν να ανακαλέσουν την τοποθεσία.
- xvii. Προκειμένου να υπάρχει ανάπτυξη της περιοχής και να αυξηθεί η επισκεψιμότητά της, καταγράφηκε σημαντική αύξηση στο ποσοστό των συμμετεχόντων που δήλωσε ότι θα πρέπει να υπάρξει αύξηση και βελτίωση των υποδομών δασικής αναψυχής (από 6% σε 14%), αξιοποίηση των υφιστάμενων κτιρίων για διαμονή (από 6% σε 14%), με ταυτόχρονη μείωση των απόψεων που επιθυμεί τη δημιουργία ξενοδοχείων και ενιαίων αναπτύξεων (από 22% σε 10%). Οι απόψεις αυτές επιβεβαιώνονται σε άλλο σημείο του ερωτηματολογίου όπου σε σχετική ερώτηση για τις ανάγκες της περιοχής, το ποσοστό για τους χώρους διανυκτέρευσης μειώθηκε από 25% σε 11%.

- xviii. Υπήρξε έντονη τοποθέτηση των συμμετεχόντων αναφορικά με τις δράσεις οι οποίες πρέπει να αναπτυχθούν στην περιοχή, με πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα την ποδηλασία (αύξηση ποσοστού από την 1^η στην 3^η έρευνα, από 42% σε 59%), την κατασκήνωση (από 40% σε 59%), την οδήγηση εκτός δρόμου (από 13% σε 28%), την πτηνοπαρατήρηση (από 25% σε 51%) και την ιππασία (από 29% σε 40%). Ταυτόχρονα, η τοποθέτηση για τη δραστηριότητα «κυνήγι» παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη.
- xix. Το ποσοστό των ατόμων που θεωρεί ότι η ανάπτυξη του ΕΔΠΤ αναμένεται να έχει οικονομικά οφέλη για τις γεινιάζουσες κοινότητες (σε πολύ σημαντικό/ σημαντικό βαθμό) είναι υψηλό (μεταβολή μεταξύ των ερευνών από 89% σε 93%).
- xx. Η επιτυχία των δράσεων του έργου (και των συμμετεχόντων φορέων στην περιοχή) διαφαίνεται επίσης από την ικανοποίηση των συμμετεχόντων για τη διαχείριση του ΕΔΠΤ, η οποία αυξήθηκε από 39% σε 47%.

2.2.3 Μεταβολή γνώσης για το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους

Στο πλαίσιο των τριών τηλεφωνικών ερευνών επιδιώχθηκε να καταγραφεί η μεταβολή της γνώσης των ατόμων για το ΕΔΠΤ (Μέρος Γ στο Παράρτημα ΙΙΙ). Οι συμμετέχοντες στις έρευνες είχαν κληθεί να απαντήσουν σε 41 ερωτήματα που αφορούσαν στην περιοχή, όπου οι θεματικές ενότητες περιλάμβαναν τη χλωρίδα, πανίδα, οικοτόπους, γεωλογία, γενικές γνώσεις, κλπ.

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα μεταξύ της 1^{ης} και 2^{ης} έρευνας και ακολούθως της 1^{ης} και 3^{ης} έρευνας, παρατηρήθηκε πως στην πρώτη περίπτωση το ποσοστό των ορθών απαντήσεων αυξήθηκε κατά 22%, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, η αύξηση ήταν 50%. Οι διαπιστώσεις αυτές (αύξηση των ορθών απαντήσεων) ήταν διακριτές επίσης στις ομάδες-στόχους, δηλαδή των νέων (μέχρι 25 έτη) και των επισκεπτών της περιοχής (ως τέτοιοι ορίστηκαν τα άτομα που δήλωσαν την περιοχή κατοικίας τους σε απόσταση μεγαλύτερη των 5 km από το ΕΔΠΤ).

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν πως έχει αυξηθεί η γνώση για την περιοχή (ΕΔΠΤ), όπου η κύρια πηγή πληροφόρησης προερχόταν από τις δράσεις του έργου iLIFE-TROODOS.

2.2.4 Μεταβολή γνώσης σε σχέση με τις έρευνες που αξιοποιήθηκαν κατά την ετοιμασία της πρότασης του έργου iLIFE-TROODOS

Στο πλαίσιο ερευνών που διεξήχθησαν πριν την έναρξη του έργου, είχε καταγραφεί η αρχική γνώση για το Δίκτυο Natura 2000 και το ΕΔΠΤ. Τα σχετικά στοιχεία και η μεταβολή της γνώσης μετά την υλοποίηση των δράσεων του έργου παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Όσο αφορά στη γνώση ότι το ΕΔΠΤ περιλαμβάνεται στο Δίκτυο Natura 2000: Το αρχικό ποσοστό ήταν 21% και το τελικό 31% (μεταβολή 10%). Στη διαδικτυακή έρευνα (11/2018 – Παράρτημα V) οι ορθές απαντήσεις ήταν 19/20.
- Όσο αφορά στη γνώση για τον ορθό ορισμό των Οικοσυστημικών Υπηρεσιών: Το αρχικό ποσοστό ήταν 42% και το τελικό 70% (μεταβολή 28%).
- Όσο αφορά στη γνώση σχετικά με τον αριθμό των ενδημικών φυτικών ειδών του ΕΔΠΤ: Το αρχικό ποσοστό ήταν 14% και το τελικό 56% (μεταβολή 32%).
- Όσο αφορά στις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες που παρέχει το ΕΔΠΤ. Το αρχικό ποσοστό ήταν 1%. Στο ερωτηματολόγιο δόθηκαν διάφορα ερωτήματα για αξιολόγηση της γνώσης (ποσοτικά και ποιοτικά) των στοιχείων του ΕΔΠΤ που αφορούσαν τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρει. Τα τελικά ποσοστά κυμάνθηκαν από 17% (πολιτιστικές υπηρεσίες) μέχρι 84% (χλωρίδα, φαρμακευτικά φυτά).

2.3 Συνεντεύξεις

2.3.1 Ερωτηματολόγιο και διαδικασία συνεντεύξεων τρίτης φάσης

Για το 2020 διενεργήθηκαν οχτώ ομαδικές συνεντεύξεις με 34 άτομα. Οι συνεντεύξεις ήταν ημι-δομημένες και βασισμένες στον οδηγό συζήτησης (Παράρτημα IV).

Οι συνεντεύξεις διενεργήθηκαν ως εξής:

- Μία ομάδα ατόμων που ζουν στην Κύπρο σε αστικές περιοχές, στην οποία συμμετείχαν 5 άτομα ηλικίας 30, 31, 45, 49 και 70 χρονών ανώτερου (Λύκειο) και ανώτατου (Πανεπιστήμιο) μορφωτικού επιπέδου. Τέσσερα άτομα ήταν εργαζόμενα και ένα συνταξιούχος.
- Τέσσερις ομάδες στις οποίες συμμετείχαν 10 κάτοικοι που ζουν στην περιοχή του Τροόδους. Σε κάθε ομάδα συμμετείχαν δύο έως πέντε άτομα διαφόρων ηλικιών (από 25 - 80 χρονών) και μορφωτικών επιπέδων.
- Μια ομάδα στην οποία συμμετείχαν οχτώ άτομα, ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Μία ομάδα με τέσσερα άτομα, μέλη δυο μη κυβερνητικών (εθελοντικών) οργανώσεων (ΜΚΟ) ηλικίας 25, 41, 48 και 60 χρονών.
- Μία ομάδα με δύο κοινοτάρχες από όμορες κοινότητες.
- Μία ομάδα με δυο ταξιδιωτικούς πράκτορες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον σχεδιασμό εκδρομών.
- Μία ομάδα με τέσσερις τουρίστες που πραγματοποίησαν επίσκεψη στην ευρύτερη περιοχή του ΕΔΠΤ.

Σκοπός των ομαδικών συνεντεύξεων αποτέλεσε η καταγραφή των απόψεων, εισηγήσεων, αντιλήψεων και γνώσης των συμμετεχόντων σε ό,τι αφορά στο ΕΔΠΤ καθώς και στους στόχους του έργου iLIFE-TROODOS.

2.3.2 Αποτελέσματα συνεντεύξεων

Τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων αφορούν σε τέσσερις θεματικές ενότητες: σημασία ΕΔΠΤ, προβλήματα στο ΕΔΠΤ, κίνδυνοι για το ΕΔΠΤ, επάρκεια ενημέρωσης σχετικά με το ΕΔΠΤ, έργο iLIFE-TROODOS.

Σημασία ΕΔΠΤ

Αρχικά οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν για τη σημασία που έχει για αυτούς το ΕΔΠΤ. Τα αποτελέσματα όπως προέκυψαν παρουσιάζουν συμφωνία με τα αποτελέσματα της πρώτης και της δεύτερης σειράς συνεντεύξεων. Όλοι οι συμμετέχοντες τόνισαν τη σημασία του ΕΔΠΤ για την Κύπρο κάνοντας αναφορά στη φυσική ομορφιά, στη μοναδική βιοποικιλότητα σε επίπεδο χλωρίδας και πανίδας, στη σημασία της βλάστησης και των δέντρων στην ποιότητα του αέρα καθώς στη σημασία των υδάτινων πόρων που παρέχει. Συμμετέχοντες στην τρίτη σειρά συνεντεύξεων έκαναν επιπρόσθετη αναφορά και στη σημασία του ΕΔΠΤ στη ψυχική υγεία των επισκεπτών και κατοίκων στις συγκεκριμένες περιοχές.

«Ακούς το νερό που τρέχει στο ποτάμι και τα αηδόνια και αγαλλιάζει η ψυχή σου. Είναι χαρά Θεού» (κάτοικος περιοχής)

«Ηρεμία, γαλήνη και καθαρό περιβάλλον. Τι άλλο να ζητήσει ο άνθρωπος; Εμείς επισκεπτόμαστε το Τρόδος τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο για διακοπές... το χρειάζεται ο οργανισμός μας» (κάτοικος αστικής περιοχής)

«Για το Τρόδος διαβάσαμε πριν ταξιδέψουμε...εμείς μένουμε Αθήνα...οπότε καταλαβαίνεις ότι διψάμε για φύση...Το Τρόδος είναι η ψυχή της Κύπρου... δίνει ζωή σε όλα... αέρας, νερό φύση!» (Τουρίστρια)

«Εννοείται ότι το Τρόδος είναι ανάμεσα στα κύρια σημεία ενδιαφέροντος. Πάντα αναφέρω στους επισκέπτες το θησαυρό που ονομάζεται Τρόδος και περιλαμβάνει φύση και πολιτισμό» (ταξιδιωτικός πράκτορας)

«Το Τρόδος είναι μοναδικό, είναι η μόνη περιοχή που σε κάθε εποχή είναι διαφορετικό» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης)

«Πάντα απολαμβάνουμε όταν πρέπει να βρεθούμε σε κάποια από τα ορεινά χωριά, καθώς μας αρέσει πολύ η ηρεμία αυτών των χωριών» (εθελόντρια ΜΚΟ)

«Ο Καλοπαναγιώτης έχει μια ξεχωριστή ιστορία, τόσο για τον κόσμο του όσο και για την ακμή που γνώρισε τις προηγούμενες δεκαετίες» (Γραμματέας κοινοτικού συμβουλίου)

Στα πλαίσια της συζήτησης για την ηρεμία που απολαμβάνουν οι κάτοικοι της περιοχής οι συμμετέχοντες σε μια από τις ομάδες συζήτησης έκαναν αναφορά και στο γεγονός ότι η περιοχή του ΕΔΠΤ είναι περιοχή με χαμηλά επίπεδα εγκληματικότητας «πράγμα που βοηθά τους νέους να μείνουν στην περιοχή και να συνεργάζονται τόσο μεταξύ τους όσο και με τις αρχές για το καλό του τόπου τους» (κάτοικος περιοχής).

Όπως και στην προηγούμενη σειρά συνεντεύξεων, οι συμμετέχοντες της ομάδας ατόμων από κάτοικους της περιοχής και τους εθελοντές ΜΚΟ, αλλά και οι ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων και οι τουρίστες, έκαναν ιδιαίτερη αναφορά στο κλίμα και στην καθαρότητα της ατμόσφαιρας της περιοχής.

«Η πρώτη μας σκέψη όταν κατεβήκαμε με τα παιδιά στον παιγνιδότοπο της Πλατείας (Τρόδος) ήταν επιτέλους μπορούμε να ανασάνουμε... καθαρός αέρας για τα παιδιά μας, είμαστε ήδη εδώ δυο μέρες και αισθανόμαστε ανάλαφροι με τέτοια ατμόσφαιρα... και τα παιδιά είναι τόσο χαρούμενα!» (τουρίστας)

«Το κλίμα είναι για εμένα η διαφορά. 4-5 ώρες ύπνου στο βουνό σε ξεκουράζουν περισσότερο από 8 ώρες ύπνου στην πόλη!» (κάτοικος αστικής περιοχής).

«Η ποιότητα ζωής είναι πολύ καλύτερη εδώ και πιο οικονομική...» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης).

Οι εθελοντές ανέφεραν ότι πολλές οικογένειες έρχονται τακτικά στους διάφορους εκδρομικούς χώρους για να περνούν τα παιδιά τους χρόνο στο Τρόδος λόγω της ατμόσφαιρας.

«Υπάρχουν οικογένειες που προσπαθούν να έρθουν όσο πιο συχνά μπορούν, προκειμένου να απολαύσουν την ηρεμία και την ατμόσφαιρα του δάσους» (εθελοντής ΜΚΟ).

Επιπρόσθετα, οι κάτοικοι **αστικών** περιοχών τόνισαν την ανάγκη να επισκέπτονται την περιοχή αφού κάτι τέτοιο τους ηρεμεί και τους προσφέρει μερικές στιγμές ηρεμίας και χαλάρωσης.

«Το χρειάζεται ο οργανισμός μας. Ξεφεύγουμε από την κίνηση και την βαβούρα της πόλης, ηρεμούμε και επιστρέφουμε πίσω πιο χαλαροί.» (κάτοικος αστικής περιοχής).

Όπως και στις δύο προηγούμενες σειρές συνεντεύξεων έτσι και στην παρούσα, τόσο οι κάτοικοι της περιοχής και οι ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όσο και οι κοινοτάρχες τόνισαν ότι το Τρόδος συνιστά γι' αυτούς πηγή εσόδων αφού αποτελεί πόλο έλξη επισκεπτών και τουριστών, κατά τη διάρκεια τόσο της χειμερινής όσο και της καλοκαιρινής περιόδου.

«Τα έσοδα μας είναι κυρίως από τον Τουρισμό. Να φανταστείτε ότι τα εισοδήματα που παίρνουμε στη διάρκεια τριών μηνών που έχουμε τους τουρίστες αρκούν για ολόκληρο το χρόνο» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης).

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στα σημεία ενδιαφέροντος κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στα πάρκα, στις ποδηλατικές διαδρομές, στα μονοπάτια της φύσης, στις εκκλησίες και στους καταρράκτες. Η μεγαλύτερη επίδραση, όπως ανέφεραν, φαίνεται από την πληρότητα των ξενοδοχείων και τη μεγάλη ζήτηση επιχειρήσεων εστίασης (εστιατόρια, καφετέριες), περιπτέρων και υπεραγορών της περιοχής. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη σημασία της προώθησης του αγροτουρισμού μέσα από την ανάπτυξη αγροτουριστικών καταλυμάτων και της παροχής χρηματοδότησης για αναπαλαίωση σπιτιών, τα οποία χρησιμοποιούνται είτε ως εξοχικές κατοικίες είτε ως ξενώνες.

«Σίγουρα είναι σημαντικός ο τουρισμός για εμάς. Τα αγροτουριστικά καταλύματα αύξησαν το ενδιαφέρον του κόσμου για την περιοχή μας» (ιδιοκτήτρια μικρομεσαίας επιχείρησης)

«Ο Τουρισμός είναι σημαντικός. Διαφορετικές ομάδες επισκέπτονται την περιοχή μας το χειμώνα και διαφορετικές το καλοκαίρι. Το χειμώνα έχουμε 50% Κύπριους και 50% ξένους, το καλοκαίρι έχουμε 60% και περισσότερους ξένους, αφού οι Κύπριοι προτιμούν τις παραθαλάσσιες περιοχές. Επίσης, τον χειμώνα η πλειοψηφία των επισκεπτών είναι νεαρά ζευγάρια» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης).

«Χάρη στα Ευρωπαϊκά κονδύλια πολλοί ιδιοκτήτες φτιάχνουν τα σπίτια τους ως εξοχικά ή επιστρέφουν πίσω στο χωριό» (κάτοικος περιοχής)

Με την άποψη αυτή συμφώνησαν και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες οι οποίοι ανέφεραν ότι:

«Έχει παρατηρηθεί μια μικρή αύξηση στη ζήτηση εκδρομών στην περιοχή, με αφορμή διάφορες αιτίες» (ταξιδιωτικός πράκτορας)

«Οι τουρίστες κατά κύριο λόγο επισκέπτονται αγροτουριστικά καταλύματα και κατά τη διαμονή τους οργανώνουν διάφορες τοπικές εκδρομές, συνδυάζοντας το φαγητό στα εστιατόρια της περιοχής» (ταξιδιωτικός πράκτορας).

Ένας ταξιδιωτικός πράκτορας εστίασε στο γεγονός ότι, οι Κύπριοι επισκέπτες ξοδεύουν πιθανό περισσότερα χρήματα για τη σίτιση τους, ενώ οι τουρίστες για την αγορά ενθυμίων.

Ένα επιπλέον σημείο το οποίο αναφέρθηκε σε σχέση με τα οικονομικά οφέλη από το Τρόδος ήταν, σύμφωνα με κάτοικους της περιοχής και σε αυτή τη σειρά συνεντεύξεων, η πρόσφατη τάση για επενδύσεις στην περιοχή. Κύριο σημείο αναφοράς ήταν οι επενδύσεις στην περιοχή από συγκεκριμένο επενδυτή.

«Ο ... επενδύει πολύ στην περιοχή. Με τα έργα που κάνει στο μέλλον θα ανοίξουν θέσεις εργασίας και θα μείνουν οι νέοι μας εδώ» (κάτοικος περιοχής)

«Θα γίνει οινοποιείο και στους χώρους του θα μπορούν να γίνονται γάμοι, συνέδρια και εκδηλώσεις. Είναι πολύ σημαντικά πράγματα για την περιοχή μας» (κάτοικος περιοχής)

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο της συζήτησης αναφορικά με τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, μερίδα συμμετεχόντων, όπως και στη δεύτερη σειρά συνεντεύξεων, από τις ομάδες κατοίκων της περιοχής φάνηκαν ιδιαίτερα σκεπτικοί εκφράζοντας αντίθετη από την πιο πάνω άποψη. Η ανησυχία που εξέφρασαν αφορούσε κυρίως την αύξηση του κινδύνου ρύπανσης του φυσικού περιβάλλοντος και την αύξηση του κινδύνου για πυρκαγιές εξαιτίας της έλλειψης περιβαλλοντικής ευαισθησίας μεγάλου αριθμού επισκεπτών.

«Είναι καλή η ανάπτυξη αλλά με μέτρο. Όσοι περισσότεροι έρχονται στις περιοχές μας τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος για πυρκαγιές» (κάτοικος περιοχής)

«Δεν υπάρχει ο απαραίτητος σεβασμός από όλους που έρχονται στην περιοχή μας. Περπατούν στα μονοπάτια και αφήνουν σκουπίδια, καταστρέφουν τα φυτά και δεν ασχολούνται με την προστασία της φύσης» (κάτοικος περιοχής)

Σε αυτό το πλαίσιο, άλλη ομάδα κατοίκων της περιοχής ανέφερε ότι η ανάπτυξη σημείων ενδιαφέροντος στην περιοχή συνιστά σημαντικό μέτρο για την προσέλκυση επισκεπτών αλλά αυτός δε θα πρέπει να είναι ο μόνος τρόπος ανάπτυξης. Αρκετοί από τους συμμετέχοντες ανέφεραν ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση όχι μόνο επιχειρήσεων που έχουν να κάνουν με την εστίαση αλλά και άλλων οργανισμών όπως βιοτεχνίες.

«Η ανάπτυξη είναι καλή, επιστρέφουν οι κάτοικοι και αποφεύγεται η ερήμωση. Αν υπήρχαν βιοτεχνίες, π.χ. για επεξεργασία φρούτων θα έμενε ο κόσμος» (κάτοικος περιοχής)

«Διαφωνώ με την έμφαση που δίνεται μόνο σε επιχειρήσεις που έχουν να κάνουν με τουρισμό, ξενοδοχεία και εστιατόρια. Θα έδινε κίνητρα σε πολλούς να μείνουν στο χωριό μας αν υπήρχαν για παράδειγμα βιοτεχνίες...» (κάτοικος περιοχής)

Όλα τα μέλη των δύο ΜΚΟ, όπως και στις δύο προηγούμενες σειρές συνεντεύξεων, έκαναν εκτεταμένη αναφορά στη σημασία του Τροόδους ως τόπου αναψυχής και μίλησαν για τα μονοπάτια της φύσης, τις πορείες στο Τρόοδος, τις επισκέψεις σε μουσεία, πάρκα και χωριά της περιοχής και μοιράστηκαν τις εμπειρίες που είχαν ως μέλη κατασκηνώσεων ή ομάδων πεζοπορίας.

«Το Τρόοδος έχει πάρα πολλές επιλογές για οποιοδήποτε είδους δράσεις, γι' αυτό και αποτελεί μια από τις καλύτερες επιλογές για τις οργανωμένες μας δράσεις αναψυχής» (εθελοντής ΜΚΟ)

«Αυτό που μας χαροποιεί είναι το γεγονός ότι στο Τρόοδος μπορούμε να πάμε είτε τον χειμώνα, είτε το καλοκαίρι. Αποτελεί έναν ολόχρονο προορισμό» (εθελόντρια ΜΚΟ).

Αναφορικά με τον κλάδο της γεωργίας, κάτοικοι της περιοχής ανέφεραν, όπως και στην πρώτη και στη δεύτερη σειρά συνεντεύξεων ότι, αρκετοί καλλιεργούν φρούτα ή ασχολούνται με τη ξυλεία. Παράλληλα, όμως, τόνισαν ότι, σήμερα η αγροτική ανάπτυξη φθίνει σε σχέση με το παρελθόν και χωρίς τη στήριξη του κράτους δεν υπάρχει μέλλον.

Στον Πίνακα 1, συνοψίζονται τα κύρια οφέλη του Τροόδους, όπως αναφέρθηκαν στις συνεντεύξεις, και διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α) οικονομικά, β) φυσικός πλούτος, γ) αναψυχή. Σε σχέση με τις προηγούμενες σειρές συνεντεύξεων αναφέρθηκαν δύο νέα οφέλη, τα οικονομικά οφέλη στα εισοδήματα από επενδύσεις και η αναψυχή στα τουριστικά καταλύματα.

Πίνακας 1. Κύρια οφέλη που αναφέρθηκαν στις συνεντεύξεις.

Οικονομικά	Φυσικός πλούτος	Αναψυχή
Εισοδήματα λόγω γεωργίας Εισοδήματα λόγω τουρισμού Εισοδήματα από επενδύσεις	Φυσικός πλούτος Καθαρός αέρας Νερό Καταρράκτες Μοναδική χλωρίδα και πανίδα	Μονοπάτια Κατασκηνωτικοί χώροι Εκκλησίες Μουσεία Καταρράκτες Αθλητικές δραστηριότητες (ποδηλασία, πεζοπορία, κτλ.) Τουριστικά καταλύματα Κυνήγι Ψάρεμα

Όπως και στις δύο προηγούμενες σειρές συνεντεύξεων, όλοι οι συμμετέχοντες (ειδικότερα οι κάτοικοι της περιοχής και οι κοινοτάρχες), συμφώνησαν ότι η ανάπτυξη του Τροόδους θα έχει όφελος στις γειτνιάζουσες κοινότητες. Ανέφεραν και πάλι ότι κομβικό ρόλο στην ώθηση για ανάπτυξη θα έχει η αναβάθμιση του δρόμου προς Λευκωσία. Στο πλαίσιο της συζήτησης με τους ιδιοκτήτες μικρομεσαίων

επιχειρήσεων αναφέρθηκε ότι, ο δρόμος θα βοηθήσει και στην αύξηση των επισκεπτών και κατ' επέκταση θα επιφέρει αύξηση εσόδων.

«Είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα λόγο του δρόμου. Δεν είναι εύκολη η μετακίνηση ούτε για εμάς ούτε και για τους επισκέπτες» (κάτοικος περιοχής)

«Η έλλειψη κατάλληλης πρόσβασης μας δυσκολεύει αφάνταστα. Δεν μπορούμε να πάρουμε εύκολα τις προμήθειες για τη δουλειά μας» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης).

Σε ερώτηση προς όλους τους ερωτηθέντες κατά πόσο πιστεύουν ότι αναγνωρίζεται η αξία του ΕΔΠΤ από τους Κύπριους, όλοι απάντησαν ότι πιστεύουν πως σε μεγάλο βαθμό αναγνωρίζεται.

«Εννοείται ότι αναγνωρίζεται...» (τουριστικός πράκτορας).

Παρόλη τη συμφωνία ότι η αξία του Τροόδους αναγνωρίζεται από τους Κύπριους σε μια από τις ομάδες συζήτησης εκφράστηκε σκεπτικισμός ότι χρειάζεται ακόμα περισσότερη ευαισθητοποίηση ειδικά σε άτομα τα οποία δεν είναι κάτοικοι της περιοχής.

«Ναι το εκτιμούν αλλά κάποτε είναι λίγο επιφανειακό... τους αρέσει πολύ το χειμώνα, έρχονται για τα χιόνια ή για να βγάλουν όμορφες φωτογραφίες. Χρειάζεται κάτι περισσότερο από αυτό» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης)

Στη δεύτερη σειρά συνεντεύξεων ενδιαφέρον παρουσίασε και η διαπίστωση ατόμου από την ομάδα κατοίκων αστικής περιοχής ο οποίος ανέφερε ότι η αξία του Τροόδους αποδίδεται σε αυτό συχνά με βάση τα ενδιαφέροντα και το υπόβαθρο του κάθε ενός. Την άποψη αυτή εξέφρασαν και συμμετέχοντες στην τρίτη σειρά συνεντεύξεων με ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα την ακόλουθη αναφορά:

«Εμείς έχουμε έρθει εδώ για τουρισμό. Εγώ είμαι φιλόλογος, μου αρέσει η ιστορία και ειδικά ό,τι έχει να κάνει με την εκκλησιαστική ιστορία, πριν ταξιδέψουμε είπα στο σύζυγό μου ότι θα ήθελα να επισκεφτούμε όλα αυτά τα ιστορικής και αρχιτεκτονικής σημασίας εκκλησιάκια... Ο γιος μας είναι 12 χρονών και μπαίνοντας στο διαδίκτυο εντόπισε τα πάρκα σκοιनिών...Στο σύζυγο μου αρέσουν οι φυσικές ομορφιές, οπότε εντόπισε όλους τους καταρράκτες ...οπότε η αξία και η σημασία μιας περιοχής όπως αυτή έχει για τον κάθε ένα τη δική της σημασία...»
(Τουρίστρια)

Ενδιαφέρον σημείο που προέκυψε από τις συζητήσεις με τους κατοίκους της περιοχής στη δεύτερη σειρά συνεντεύξεων ήταν η αντίφαση ανάμεσα στην άποψη όσον αφορά στη σημαντικότητα της περιοχής ως περιοχή Natura 2000 και το σκεπτικισμό τους αναφορικά με τα συμφέροντά τους. Παρόμοιες συζητήσεις έλαβαν χώρα και σε αυτή τη σειρά συνεντεύξεων όχι μόνο με κατοίκους της περιοχής, αλλά και με κάτοικους αστικής περιοχής με περιουσία κοντά σε περιοχές Natura 2000.

«Εννοείται ότι το δίκτυο Natura είναι σπουδαίος θεσμός αλλά εμάς που έχουμε περιουσία κοντά σε τέτοια περιοχή αν και όχι στο Τρόδος μας προβληματίζει. Αισθανόμαστε ότι χάνεται η αξία της γης μας... Δεν μας δίνουν και απαντήσεις αν θα μπορούσαμε να πάρουμε άλλη γη σε αντάλλαγμα...» (κάτοικος αστικής περιοχής)

«Τι να πω; Δεν είναι δίκαιο να μην έχουμε την ίδια αντιμετώπιση με άλλες περιοχές. Δε γίνεται να μας εξαναγκάζουν με νόμους πολεοδομικούς να χάνουμε μέρος του τεμαχίου μας για πράσινο» (κάτοικος περιοχής)

Προβλήματα στο ΕΔΠΤ

Όπως και στις προηγούμενες σειρές συνεντεύξεων, με αφορμή τη συζήτηση για την ανάπτυξη του Τρόδους, οι κάτοικοι της περιοχής έκαναν εκτεταμένη αναφορά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή. Όλοι οι κάτοικοι που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις συμπεριλαμβανομένων των κοινοταρχών καθώς και οι ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων ανέφεραν και πάλι ότι, η περιοχή τους βρίσκεται σε στασιμότητα και εξέφρασαν την άποψη ότι οι εκάστοτε κυβερνήσεις θεωρούν τις περιοχές στα παράλια πιο σημαντικές.

«Δίνεται περισσότερη έμφαση στα παράλια. Αυτό που λείπει είναι να παρουσιάζουν και το βουνό. Οι αποστάσεις είναι τόσο μικρές που πιστεύω ότι μπορούν να κάνουν εκστρατείες που να δείχνουν στους ξένους ότι υπάρχει και το βουνό σε μία ώρα διαδρομή» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης)

Την άποψη ότι «ίσως η έμφαση είναι περισσότερο στα παράλια» εξέφρασαν όλοι οι ταξιδιωτικοί πράκτορες καθώς και οι τουρίστες.

«Ήρθαμε από τη Ρωσία και ο πράκτορας μας, μας προώθησε κυρίως να μείνουμε κοντά στην παραλία ... στην Αγία Νάπα. Θα μείνουμε 8 μέρες και σήμερα ήρθαμε σε αυτό τον παράδεισο...θα μείνουμε λέμε ένα βράδυ τελικά...Αν το ξέραμε πιο πριν, θα μέναμε κι άλλο» (τουρίστας).

Οι κάτοικοι επανέλαβαν επίσης, ότι η τοπική αυτοδιοίκηση υστερεί στη διεκδίκηση μέτρων αναβάθμισης της περιοχής και επανέλαβαν την ανάγκη δημιουργίας αποχετευτικού συστήματος. Σε αντίθεση με την δεύτερη σειρά συνεντεύξεων, οι κάτοικοι της περιοχής θεώρησαν αναγκαία τη συνεργασία μεταξύ κοινοτήτων της περιοχής. Μέσα από τη συζήτηση στην δεύτερη σειρά συνεντεύξεων φάνηκε έντονα η έλλειψη συνοχής και αλληλοστήριξης μεταξύ των κοινοτήτων. Συγκεκριμένα, οι συγκεκριμένες ομάδες ανέφεραν ότι δεν θέλουν να υπάρχει το σύμπλεγμα αυτό καθώς πλήττονται τα συμφέροντά τους. Αυτό πιθανό να οφείλεται στη γεωγραφική περιοχή των κοινοτήτων στις οποίες διαμένουν οι συμμετέχοντες. Συμμετέχοντες που κατοικούν σε πιο κεντρικές σε ότι αφορά τον τουρισμό περιοχές αισθάνονται λιγότερη ανάγκη για συνεργασία, ενώ κάτοικοι πιο

απομακρυσμένων περιοχών αισθάνονται περισσότερο την ανάγκη για σύμπνοια και συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων.

«Θέλουμε συνεργασία... θα ήταν καλύτερα να υπάρχει επαρχία Τροόδους αντί να πρέπει η κάθε κοινότητα να παλεύει μόνη της» (κάτοικος περιοχής).

Σε όλες τις ομάδες που αφορούσαν κάτοικους της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και κοινοταρχών έγινε εκτεταμένη αναφορά σε σειρά προβλημάτων που εμποδίζουν νεαρά άτομα να μείνουν στην περιοχή. Τα προβλήματα αυτά αφορούσαν τρεις κατηγορίες. Η **πρώτη** αφορούσε δυσκολίες εξεύρεσης κατοικίας και έλλειψης διαθέσιμων ακινήτων για αγορά από νεαρά ζευγάρια.

«Δεν υπάρχει τίποτα να αγοράσουν. Δεν υπάρχουν επιλογές. Γνωρίζω πολλά ζευγάρια (και συγγενικά μου) που θέλουν να μείνουν στο χωριό και δε βρίσκουν» (κάτοικος περιοχής)

Η **δεύτερη** αφορούσε στα κίνητρα για να μείνουν οι νέοι κυρίως σε σχέση με θέσεις εργασίας και υποδομές για στήριξη οικογενειών όπως παιδοκομικοί σταθμοί και εμπορικά καταστήματα.

«Για να αναπτυχθεί ένας τόπος χρειάζεται ο άνθρωπος. Για να μείνει ο άνθρωπος χρειάζονται κίνητρα και θέσεις εργασίας. Τα πράγματα είναι δύσκολα» (κοινοτάρχης)

«Πρέπει να δίνουμε κίνητρα στους νέους για να μείνουν. Πρόσφατα μετατράπηκε το παλιό γηροκομείο σε βρεφοκομικό σταθμό. Αυτό είναι σημαντικό για νεαρά ζευγάρια με παιδιά» (κάτοικος περιοχής)

«Εδώ δεν είναι βιώσιμες οι επιχειρήσεις, π.χ. όπως τα καταστήματα. Δεν είναι εύκολο για εμάς αν θέλουμε να ψωνίσουμε». (κάτοικος περιοχής)

Στα πλαίσια της δεύτερης κατηγορίας προβλημάτων έγινε εκτεταμένη συζήτηση με ιδιοκτήτη μικρομεσαίας επιχείρησης, ο οποίος ανέφερε τις δυσκολίες λειτουργίας της επιχείρησης του λόγω δυσκολίας πρόσβασης σε πρώτες ύλες και του ψηλού κόστους μεταφοράς σε καθημερινή βάση. Αναφορά έγινε και στη δυσκολία εξεύρεσης υπαλλήλων, λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος νεαρών ατόμων να μείνουν στην περιοχή.

Η **τρίτη** είχε να κάνει με την έλλειψη υποδομών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η οποία δημιουργεί σύμφωνα με τους συμμετέχοντες τόσο προβλήματα για τους κατοίκους όσο και για την προσέλκυση επισκεπτών στην περιοχή.

«Δεν υπάρχει επαρκής ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Υπάρχει ιατρικό κέντρο αλλά δεν υπάρχουν γιατροί. Εγώ έπαθα έμφραγμα και μέχρι να μεταβώ σε κατάλληλο ιατρικό χώρο κινδύνεψε η ζωή μου» (ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης)

«Και οι τουρίστες παραπονιούνται για έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, έλλειψη φαρμακείου...δεν είναι ωραίο» (κάτοικος περιοχής)

Κίνδυνοι για το ΕΔΠΤ

Στο ερώτημα που τέθηκε σχετικά με τους κινδύνους που θεωρούν ότι υπάρχουν για το ΕΔΠΤ, όπως και στην πρώτη και δεύτερη σειρά συνεντεύξεων, όλοι συμμετέχοντες ανέφεραν τον κίνδυνο πυρκαγιάς ως τη μεγαλύτερη απειλή.

«Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι οι πυρκαγιές» (κάτοικος αστικής περιοχής)

«Οι πυρκαγιές εννοείται» (κοινοτάρχης)

«Οι πυρκαγιές από κάποιους που κάνουν πικ-νικ ή τα καψαλίσματα» (κάτοικος περιοχής)

Όπως και στην πρώτη και δεύτερη σειρά συνεντεύξεων, αναφέρθηκαν και κάποιοι επιπλέον κίνδυνοι κυρίως στις συζητήσεις με τις ομάδες με τους κατοίκους, όπως η ρύπανση του περιβάλλοντος, η οποία είναι εντονότερη το καλοκαίρι και τον χειμώνα (όταν έχει χιόνια) που συνιστούν περιόδους με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στην περιοχή, καθώς και οι ζημιές και η όχληση που δημιουργούνται κυρίως από τους τουρίστες.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για τους κινδύνους για το ΕΔΠΤ, οι κάτοικοι της περιοχής και αυτή τη φορά ανέφεραν ότι χρειάζονται δράσεις για προστασία του ΕΔΠΤ. Συγκεκριμένα, ανέφεραν ότι αν και υπάρχουν δασοπροσβέστες και δασοφύλακες στην περιοχή αυτό δεν είναι αρκετό για τη διασφάλιση της ασφάλειας του δάσους και τόνισαν την ανάγκη ενίσχυσης των δυνάμεων που ήδη βρίσκονται στην περιοχή. Επιπρόσθετα, κάτοικος της περιοχής και ιδιοκτήτης μικρομεσαίας επιχείρησης ανέφερε ότι η νεολαία του χωριού δημιούργησε μια δυνατή και δεμένη ομάδα, οι οποίοι συμβάλλουν στην συνεχή παρατήρηση της περιοχής και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές για να διασφαλιστεί η ασφάλεια του ΕΔΠΤ. Σε μια εκ των ομάδων με κατοίκους της περιοχής αναφέρθηκε ότι «είναι εξαιρετικά σημαντικό κάθε περιοχή στο Τρόδος να έχει δικό της πυροσβεστικό όχημα για να μπορεί να υπάρχει άμεση ανταπόκριση» (κάτοικος περιοχής).

Προσεγγίζοντας τους κινδύνους από την κοινωνική τους πλευρά ορισμένοι κάτοικοι της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των κοινοταρχών και ιδιοκτητών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ανέφεραν όπως και στη δεύτερη σειρά συνεντεύξεων ότι η τάση των νέων να φεύγουν από την περιοχή και να κατευθύνονται προς την πόλη μπορεί να φέρει σοβαρά προβλήματα στην περιοχή.

*«Υπάρχει αστυφιλία. Δεν θέλουν να μείνουν οι νέοι μας... πως θα συνεχίσει η ιστορία μας;»
(κάτοικος περιοχής)*

*«Πρέπει να τους δώσουμε κίνητρα να μείνουν, για το καλό του χωριού μας. Να μην ερημώσει»
(κάτοικος περιοχής)*

Επάρκεια ενημέρωσης σχετικά με το ΕΔΠΤ

Στη συνέχεια των συνεντεύξεων οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αναφορικά με το πόσο επαρκής θεωρούν ότι είναι η ενημέρωση που γίνεται σχετικά με το ΕΔΠΤ και ποιος φορέας πιστεύουν πως θα έπρεπε να είναι υπεύθυνος. Όπως και στην πρώτη και δεύτερη σειρά συνεντεύξεων, τόσο οι κάτοικοι των αστικών περιοχών όσο και οι κάτοικοι της περιοχής συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των κοινοταρχών, θεωρούν ότι δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση για το ΕΔΠΤ. Επίσης, πιστεύουν ότι θα πρέπει να συνεργαστεί το Κράτος με το Υφυπουργείο Τουρισμού (πρώην Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού - ΚΟΤ) και την Αναπτυξιακή Εταιρεία Τροόδους, ώστε μέσα από τη συνεργασία τους να βρουν νέους τρόπους προώθησης και προσέλκυσης επισκεπτών. Και σε αυτή τη σειρά συνεντεύξεων, έγινε ειδική αναφορά στον ρόλο του Υφυπουργείου και στη έμφαση που πρέπει να δώσει στο συγκεκριμένο ζήτημα αφού, όπως αναφέρθηκε, ο εν λόγω οργανισμός φαίνεται να δίνει περισσότερη έμφαση στην προώθηση των παραθαλάσσιων περιοχών.

«Ο ΚΟΤ πρέπει να διευρύνει τις περιοχές στις οποίες δίνει έμφαση και να μην μονοπωλούν οι αναφορές μόνο στις παραθαλάσσιες περιοχές» (κοινοτάρχης περιοχής).

Τα μέλη των ΜΚΟ ανέφεραν ότι υπάρχει επαρκής πληροφορία για το Τρόδος, ωστόσο δεν προβάλλεται τόσο πολύ όσο προβάλλονται άλλες περιοχές, π.χ. Πρωταράς, Αγία Νάπα, κτλ.

«Υπάρχει πληροφοριακό υλικό, το οποίο μπορεί να βρει ο καθένας στο διαδίκτυο. Απλά, απουσιάζει κατά κάποιο τρόπο η προβολή ή η προβολή όπως άλλες περιοχές» (εθελόντρια ΜΚΟ)

Τα μέλη της ομάδας τουριστών έκαναν εκτενή συζήτηση σχετικά με την τουριστική προώθηση των θαλάσσιων περιοχών, αναφέροντας ότι θα ήθελαν να ήξεραν περισσότερα για το Τρόδος. Τόνισαν ότι είναι αναγκαίο ο τοπικός φορέας προώθησης της Κύπρου να δίνει περισσότερη έμφαση στις ομορφιές του βουνού.

«Δεν είχαμε πολύ πληροφόρηση για όλα τα σημεία ενδιαφέροντος στη συγκεκριμένη ορεινή περιοχή. Βρήκαμε αρκετές πληροφορίες όταν ήμασταν εδώ στην Κύπρο και ψάχναμε άλλες επιλογές πέρα από την θάλασσα» (τουρίστας).

Έργο iLIFE-TROODOS

Το τελευταίο μέρος των συνεντεύξεων αφορούσε στη γνώση των συμμετεχόντων σχετικά με το έργο iLIFE-TROODOS. Συγκεκριμένα, ρωτήθηκαν κατά πόσο είχαν δει ή ακούσει ενημερωτικό υλικό του έργου σε παραδοσιακά (τηλεόραση, ραδιόφωνο, αφίσες) ή νέα (κοινωνικά δίκτυα κτλ.) μέσα ενημέρωσης. Δύο ομάδες με κατοίκους της περιοχής, ένα άτομο από την ομάδα με τους κοινοτάρχες, δύο άτομα από τους ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η ομάδα με τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, ανέφεραν ότι είδαν διαφημίσεις σχετικές με το έργο. Ενδιαφέρον παρουσίασε η άποψη κάτοικου της περιοχής ότι οι κάτοικοι ίσως να βλέπουν ή να δίνουν λιγότερη σημασία σε τέτοιες εκστρατείες γιατί μένουν στην περιοχή και άρα δεν «στοχεύονται» τόσο πολύ γιατί γνωρίζουν.

Όλοι από την ομάδα των τουριστών είχαν δει τα σημεία ενδιαφέροντος στην πλατεία Τροόδους για τα οποία μίλησαν εκτεταμένα. Τους δόθηκε επεξήγηση σε ότι αφορά τον λόγο ύπαρξης των συγκεκριμένων σημείων και ζήτησαν περισσότερες πληροφορίες για τις εφαρμογές και την παρουσία του προγράμματος στα κοινωνικά δίκτυα.

«Ναι έχουμε δει τις οθόνες αφής και το κιόσκι. Είναι καταπληκτική η δουλειά που έγινε. Τόσο όμορφο και δένει τόσο ωραία με το χώρο. Ο γιός μας ενθουσιάστηκε.» (Τουρίστρια)

«Μου άρεσε πολύ το κυνήγι θησαυρού. Ίσως ακολουθήσουμε το παιχνίδι αύριο... παίζεις και μαθαίνεις» (τουρίστας)

«Πολύ ωραίο το πρόγραμμα σας. Ειδικά το κιόσκι... σίγουρα θα ακολουθήσω και τη σελίδα στο Facebook τώρα που τα έχω δει.»

Οι περισσότεροι κάτοικοι των αστικών περιοχών που συμμετείχαν στη συζήτηση είχαν δει τηλεοπτικά σποτ ή/και είχαν ακούσει ραδιοφωνικά σποτ ή/και είδαν αναρτήσεις στο Facebook ή/και πρόσεξαν τα λεωφορεία στην πόλη.

Όπως και στην πρώτη σειρά συνεντεύξεων, η ανταπόκριση ήταν θετική από τα άτομα που είδαν ή/και άκουσαν κάποιο από το υλικό της εκστρατείας στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο ή στα λεωφορεία.

«Ναι, πολύ ωραία εκστρατεία, ενδιαφέρουσα και με ωραίες εικόνες» (κάτοικος αστικής περιοχής)

«Μου έστειλε μια φίλη μου τις ερωτήσεις που βάζετε στο Facebook. Το είδαμε σαν παιχνίδι. Ωραία δουλειά» (κάτοικος αστικής περιοχής)

«Ακολούθησα τη σελίδα σας. Από ότι είδα έχετε κάνει και ντοκιμαντέρ. Δεν το παρακολούθησα ακόμα αλλά θα το δω και θα το προωθήσω» (ταξιδιωτικός πράκτορας).

Όπως και στην πρώτη και δεύτερη σειρά συνεντεύξεων έγινε πρόταση (κυρίως από άτομα αστικών περιοχών και εθελοντές), ώστε τα τηλεοπτικά σποτς του προγράμματος iLIFE-TROODOS να προβάλλονται περισσότερες φορές και με μεγαλύτερη συχνότητα.

Γενικά, οι συμμετέχοντες στην τρίτη σειρά συνεντεύξεων είχαν περισσότερη γνώση της εκστρατείας από ότι στις προηγούμενες δύο. Ενδιαφέρον παρουσίασε η γενική τάση με το τέλος των συνεντεύξεων οι συμμετέχοντες να ζητούν περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα και τα παραδοτέα του.

2.4 Διαδικτυακή έρευνα

Στο πλαίσιο του έργου οργανώθηκε διαδικτυακή έρευνα με τη μορφή μιας σειράς από polls η οποία αποτελείται από μικρές ερωτήσεις, δύο επιλογών, που συνοδεύονται με εικόνες όπως φαίνεται και στο Παράρτημα V. Το περιεχόμενο των ερωτήσεων αφορά στη γνώση του κοινού για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες του Τροόδου (όπως αυτές παρουσιάστηκαν καθ'όλη τη διάρκεια του έργου στο διαδικτυακό μέρος της εκστρατείας), όπως και το επίπεδο γνώσης (awareness) διαφόρων πτυχών της επικοινωνιακής εκστρατείας.

Οι ερωτήσεις αυτές αναρτήθηκαν σε διάφορα στάδια της επικοινωνιακής εκστρατείας και είχαν διττό σκοπό. Κατά πρώτο αποσκοπούσαν στη συλλογή δεδομένων για το επίπεδο ενημέρωσης του κοινού για διάφορες πτυχές των οικοσυστημικών υπηρεσιών όπως αυτές παρουσιάζονται και μέσα από τις δράσεις του έργου και κατά δεύτερο στοχεύουν στην ενδυνάμωση των αποτελεσμάτων του επικοινωνιακού σχεδίου με την ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης (interaction) με τα ακροατήρια στόχους και τη δημιουργία περεταίρω επικοινωνιακού ενδιαφέροντος (buzz). Στον Πίνακα 2 φαίνεται το ενδιαφέρον και η αντίδραση των συμμετεχόντων με κάθε ένα από τα μέρη (Polls) της διαδικτυακής έρευνας, οι ψήφοι που δόθηκαν σε κάθε ένα poll και το ποσοστό των σωστών απαντήσεων.

Πίνακας 2. Ανταπόκριση στις αναρτήσεις με τα Polls για το σύνολο του έργου.

Αριθμός Poll	Ημερομηνία διεξαγωγής	Απήχηση	Ψήφοι	Σωστές απαντήσεις
1.	01/11/18	3245	20	98%
2.	26/11/18	1751	32	72%
3.	02/01/19	2379	250	94%
4.	12/01/19	2258	79	50%
5.	20/02/19	1514	51	86%
6.	28/02/19	1161	39	77%
7.	19/03/19	966	127	85%
8.	23/03/19	1357	114	87%

Αριθμός Poll	Ημερομηνία διεξαγωγής	Απήχηση	Ψήφοι	Σωστές απαντήσεις
9.	11/06/19	2118	108	93%
10.	18/08/19	2132	126	89%
11.	22/08/19	1604	49	94%
12.	23/09/19	1721	58	53%
13.	07/07/20	929	39	82%
14.	16/07/20	1205	23	72%
15.	17/07/20	1418	60	87%

Με βάση την ανάλυση των απαντήσεων των συμμετοχών στα polls φαίνεται ότι οι συμμετέχοντες γνωρίζουν/αναγνωρίζουν στην πλειοψηφία τους τα στοιχεία που τους παρουσιάστηκαν και τα ερωτήματα τα οποία τέθηκαν. Οι συμμετοχές και οι απαντήσεις σε κάθε poll φαίνονται στο Παράρτημα V.

Μια άλλη διάσταση της απήχησης του έργου ήταν η μέτρηση των ατόμων που είδαν/άκουσαν τις διαφημίσεις (reach) στα διάφορα μέσα όπως είναι η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τα περιοδικά, οι εφημερίδες και το Facebook. Πιο συγκεκριμένα, μεγάλη ήταν η απήχηση στο Facebook (Πίνακας 3), στην τηλεόραση (Πίνακας 4), ενώ δεν είναι αμελητέα η απήχηση σε περιοδικά και εφημερίδες (Πίνακας 5).

Πίνακας 3. Απήχηση της εκστρατείας στο Facebook καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

	05/03/18 – 28/09/20
Reach - Facebook	2.389.204

Πίνακας 4. Απήχηση της εκστρατείας στην τηλεόραση καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

	16-31/5/18	8-21/10/18	16-31/5/19	7-31/10/19	1-17/11/19	4-24/6/20	6-26/7/20
Reach - TV	747.017	813.318	609.297	935.303	860.984	921.537	640.554

Πίνακας 5. Απήχηση της εκστρατείας σε περιοδικά και εφημερίδες καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

	2018-2019	2020
Reach – Περιοδικά	465.309	321.142
Reach – Εφημερίδες	408.396	435.373

3. Καταληκτικά συμπεράσματα

Η ενημερωτική εκστρατεία του έργου iLIFE-TROODOS, σε γενικές γραμμές, εξελίχθηκε πολύ ικανοποιητικά καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, πετυχαίνοντας την αύξηση του βαθμού ενημέρωσης των πλείστων ομάδων στόχων της εκστρατείας. Οι μέθοδοι που εφαρμόστηκαν στη Στρατηγική Επικοινωνίας και τα στοιχεία που προέκυψαν από αυτή παρουσιάζονται στο παραδοτέο με τίτλο «Έκθεση για τα στοιχεία μετάδοσης». Η παρούσα έκθεση ετοιμάστηκε με τη λήξη του Έργου και έχουν περιληφθεί όλα τα διαθέσιμα δεδομένα όσον αφορά τις δράσεις ενημέρωσης. Όπως ήταν αναμενόμενο, με την υλοποίηση όλων των burst του έργου επιτεύχθηκαν ακόμη καλύτερα αποτελέσματα και μεγαλύτερη απήχηση στο κοινό σε σύγκριση με τις δράσεις που υλοποιήθηκαν στα τρία διαφορετικά χρονικά στάδια του Έργου.

Σε κάποιες περιπτώσεις, όταν τα ερωτήματα (στις τηλεφωνικές έρευνες) αφορούσαν συγκεκριμένα συμβάντα/ πληροφορία, όπως για παράδειγμα τον τίτλο ή το σλόγκαν του έργου και τα διάφορα μέσα που αξιοποιήθηκαν (π.χ. τηλεοπτικά σποτ), τα αποτελέσματα διέφεραν σημαντικά, ανάλογα με το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης της έρευνας. Έτσι, η διεξαγωγή της τηλεφωνικής έρευνα αμέσως μετά την υλοποίηση ενός burst της ενημερωτικής εκστρατείας έδειξε ότι οι συμμετέχοντες μπορούσαν εύκολα να ανακαλέσουν τον τίτλο του έργου και κάποιες πιο ειδικές πληροφορίες. Ως εκ τούτου, συνεπάγεται ότι, για τη μεσοπρόθεσμη/ μακροπρόθεσμη επίδραση των ειδικότερων μηνυμάτων του έργου απαιτείται συνεχής «υπενθύμιση».

Ωστόσο, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις γενικές αναλύσεις των ερευνών (συνεντεύξεις, διαδικτυακή και τηλεφωνική έρευνα) καταδεικνύουν ότι η συνολική επίδραση του Έργου στις ομάδες στόχους ήταν πολύ ικανοποιητική και επιτεύχθηκαν οι αρχικοί στόχοι του Έργου (οι οποίοι παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 6).

Πίνακας 6. Αξιολόγηση της εκστρατείας του iLIFE-TROODOS ως προς την επίτευξη των αρχικών στόχων που τέθηκαν.

A/A	Στόχος	Αναμενόμενα Αποτελέσματα	Τελική Αξιολόγηση ¹
1.	Η προώθηση της ευαισθητοποίησης του κοινού, όσον αφορά στην ανάγκη προστασίας του Δικτύου Natura 2000.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των κατοίκων της Κύπρου κατά 50%, των παιδιών κατά 40% και των νέων 50%.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των κατοίκων της Κύπρου κατά 57%, των νέων

¹ Το μεγαλύτερο μέρος των αποτελεσμάτων προέρχονται από την επεξεργασία των (δημογραφικών) δεδομένων των τηλεφωνικών ερευνών και των ομαδικών συνεντεύξεων.

A/A	Στόχος	Αναμενόμενα Αποτελέσματα	Τελική Αξιολόγηση ¹
			κατά 60% και των παιδιών κατά 50% ² .
2.	Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις φυσικές αξίες για τις οποίες το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους συμπεριλήφθηκε στο Δίκτυο Natura 2000.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών/ τουριστών κατά 20%.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών/ τουριστών κατά 60%.
3.	Η αλλαγή της αρνητικής στάσης των κατοίκων της Κύπρου σχετικά με το Δίκτυο Natura 2000 και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, χρησιμοποιώντας διάφορα μέσα	Αύξηση της ευαισθητοποίησης και αλλαγή της αντίληψης για τους κατοίκους της Κύπρου κατά 50%, των τοπικών κοινοτήτων και των τοπικών αρχών κατά 80%.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των κατοίκων της Κύπρου κατά 57% και των τοπικών κοινοτήτων και των τοπικών αρχών κατά 70% ³ .
4.	Η διάχυση της γνώσης σχετικά με τις φυσικές αξίες και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχει το Δίκτυο Natura 2000 σε διάφορες επαγγελματικές ομάδες	Αύξηση της ευαισθητοποίησης και ανάπτυξη ικανοτήτων των φορέων χάραξης πολιτικής κατά 40%.	Η αύξηση της ευαισθητοποίησης και ανάπτυξη ικανοτήτων των φορέων χάραξης πολιτικής θα γίνει εμφανής μετά από λίγα χρόνια.
5.	Η δημιουργία και παροχή εργαλείων σχετικά με το Δίκτυο Natura 2000, τη διατήρηση των φυσικών αξιών και την παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών, με στόχο να χρησιμοποιηθούν τόσο σε τοπικό/εθνικό όσο και σε περιφερειακό/διεθνές επίπεδο.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών/ τουριστών κατά 20% και των ατόμων με αναπηρίες κατά 25%.	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών/ τουριστών κατά 60%. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης για ΑμεΑ ⁴ δεν ήταν εφικτή.

² Τα αποτελέσματα προέρχονται από τα εκπαιδευτικά εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν σε παιδιά Δημοτικού με θέμα την ευαισθητοποίηση για τις φυσικές αξίες του ΕΔΠΤ.

³ Το ποσοστό προκύπτει από τις συζητήσεις που είχαν οι εμπειρογνώμονες με διάφορους κοινοτάρχες κατά τη διάρκεια του έργου.

⁴ Ο σύνδεσμος για ΑμεΑ δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα για συμμετοχή στις συναντήσεις Ενδιαφερομένων Φορέων του Έργου. Η μοναδική επαφή με ΑμεΑ ήταν στο τελευταίο εργαστήριο που πραγματοποιήθηκε κατά τον τελευταίο μήνα υλοποίησης του Έργου, όπου και ενημερώθηκαν για τις δραστηριότητες/ διευκολύνσεις που παρέχουν οι υποδομές του έργου iLIFE-TROODOS για αυτούς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πρωθητικά Μηνύματα σε Εφημερίδες και Περιοδικά I

Όπου κι αν είσαι στην Κύπρο, σε ελάχιστο χρόνο μπορείς να βρεθείς στο υπέροχο Τρόδος.

Οι δυνατότητες που προσφέρει, μοναδικές: Σκι στη χιονοδρομική πίστα, βοτανικός κήπος, περίπατοι στα μονοπάτια της φύσης, πετρώματα του ωκεανού.

Εικόνες και αισθήσεις που μας γεμίζουν ευτυχία. Η φύση μας περιέχει και τη σεβόμαστε.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Εδώ, ήταν
το Τρόδος,
που μας έδινε
νερό.

Κανείς δεν θέλει να έρθει μια στιγμή, που θα πούμε αυτή τη φράση.

Φαντάσου, μια μέρα να υποχρεωθούμε να καρφώσουμε στο κατάξερο χώμα μια πινακίδα, για να μας θυμίζει «εδώ ήταν το Τρόδος».

Το αγαπημένο μας πανέμορφο και κατάφυτο βουνό, που χωρίς αυτό δεν υπάρχουν βροχές, που χωρίς βροχές δεν έχουμε νερό, που χωρίς νερό δεν υπάρχει ζωή, δεν υπάρχουμε.

Όχι! Αυτό, δεν θα συμβεί!

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Στην Κύπρο, είμαστε τυχεροί.

Έχουμε το κατάφυτο Τρόδος, που μας προσφέρει εξαιρετικής ποιότητας αέρα, όχι μόνο στις κορυφές και στις πλαγιές του, αλλά και στις πόλεις.

Το βουνό μας, είναι η ζωή μας.

Τρόδος - Δάσος - Οξυγόνο - Ζωή

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Τρόδος

Εδώ γεννιέται η
ζωή κάθε μέρα,
κάθε στιγμή.

Το Τρόδος μας, είναι εργαστήριο ζωής. Το κυπριακό Αγρινό, δεν είναι παρά μόνο ένα από τα αμέτρητα ζωντανά πλάσματα, που συμβάλλουν στην ισορροπία του οικοσυστήματος και έχουν για σπίτι τους το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τρόδους.

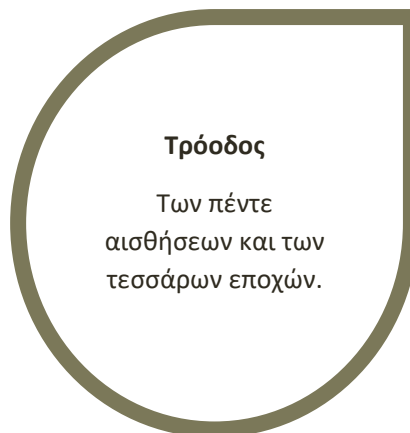
Πουλιά, θηλαστικά, σπάνιες πεταλούδες, βατράχια, καβούρια του γλυκού νερού συμμετέχουν ενεργά στον κύκλο ζωής του Τρόδους.

Νερό, οξυγόνο, φυτά και ζώα, συνθέτουν την ποιότητα ζωής, που απολαμβάνουμε.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Πραγματική ευτυχία το Τρόδος, για όλους μας.

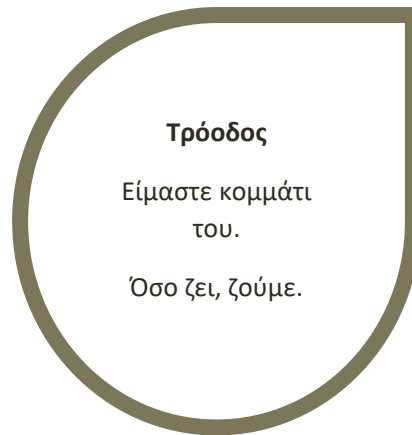
Είναι ζωντανό, αναπνέει, αλλάζει μυρουδιές, χρώματα, ήχους. Την άνοιξη, θα δείς τα μύρια αγριολούλουδα. Το καλοκαίρι θα χαρείς τη δροσιά, τα νερά και τους ίσκιους, που προσφέρουν τα δέντρα του. Το φθινόπωρο θα νιώσεις τα πρωτοβρόχια και την αλλαγή των χρωμάτων. Το χειμώνα θα απολαύσεις το χιονισμένο σκηνικό.

Στο Τρόδος, οι τέσσερις εποχές είναι παρούσες και κεντρίζουν όλες μας τις αισθήσεις.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Με πάνω από 700 διαφορετικά φυτά. Φιλοξενεί 70 από τα 142 ενδημικά φυτά της Κύπρου, τα οποία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στον πλανήτη, 10 από αυτά βρίσκονται μόνο στο Τρόδος.

Είμαστε όλοι περήφανοι για αυτό και χαίρεται η ψυχή μας, όταν κάνουμε εξορμήσεις στο βουνό.

Όμως, 33 είδη φυτών απειλούνται με εξαφάνιση. Αυτό, είναι κάτι, που δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συμβεί.

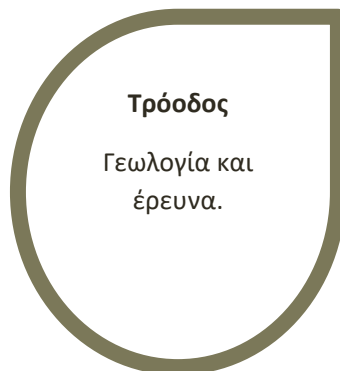
**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πρωθητικά Μηνύματα σε Εφημερίδες και Περιοδικά II

Εδώ... στο Τρόδος, συγκεντρώνεται το παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Η γεωλογία του Τρόδους με το Οφιολιθικό Σύμπλεγμά του αποτελεί έναν από τους πιο καλά διατηρημένους οφιόλιθους στον κόσμο.

Τα οφιολιθικά πετρώματα θεωρούνται υπόλειμμα του ωκεάνιου πυθμένα και του υποκείμενου ανώτερου μανδύα, τα οποία ανήλθαν στην επιφάνεια της γης από την σύγκρουση των τεκτονικών πλακών.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Το δάσος μας.

Μετριάζει την κλιματική αλλαγή!

Τα φυτά απορροφούν μεγάλες ποσότητες αερίων όπως το CO₂ που εκπέμπουμε καθημερινά στην ατμόσφαιρα.

Το δάσος μας... θα αποτελέσει το σημαντικότερο καταφύγιο για τα φυτικά είδη που θα μετακινηθούν προς αυτό από χαμηλότερα υψόμετρα όταν οι κλιματικές συνθήκες αλλάξουν.

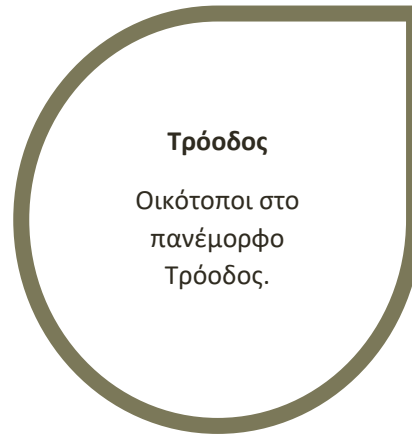
Αγαπάμε το Τρόδος,

το προστατεύουμε

με κάθε δυνατό τρόπο.

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Ένα ταξίδι στη βιοποικιλότητα του Τρόδους!

Σερπεντινόφιλα λιβάδια, θαμνοι και δάση της ενδημικής λατζιάς, δάση μαύρης πεύκης και αοράτου.

«Τυρφώνες του Τρόδους»... ένας οικότοπος μοναδικός, που δεν υπάρχει πουθενά αλλού σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Αυτοί είναι μερικοί από τους οικότοπους που συναντούμε στο Τρόδος... οικότοποι που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία των Οικοτόπων.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Τρόδος... πράσινο!

Φωτοσύνθεση!

Πηγή οξυγόνου... πηγή ζωής!

Τα φυτά φωτοσυνθέτουν, απελευθερώνοντας προς την ατμόσφαιρα το τόσο απαραίτητο για τη στήριξη της ζωής οξυγόνο.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Τρόδος!

Αναψυχή!

Οικοτουρισμός, γεωτουρισμός, αρχιτεκτονικός
τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, αθλητικός
τουρισμός.

Πτηνοπαρατήρηση, συλλογή μανιταριών, κυνήγι,
φωτογράφιση και τόσα άλλα.

Η προσφορά του Τροόδους στον άνθρωπο!

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Υγεία και ευημερία!

Το δασικό οικοσύστημα του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους προσφέρει όλο το φάσμα οικοσυστημικών υπηρεσιών.

Υπηρεσίες παροχής (νερό, τροφή, πρώτες ύλες, κ.ά.)

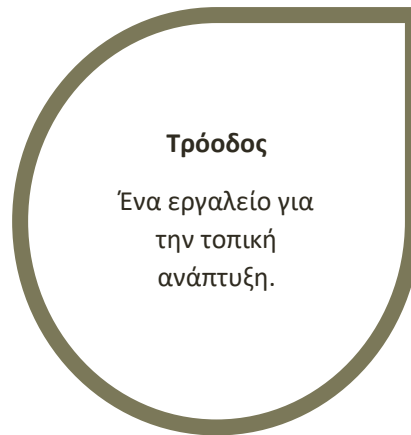
Υπηρεσίες ρύθμισης και συντήρησης (ποιότητα αέρα, ρύθμιση κλίματος και ροής υδάτων, αποτροπή διάβρωσης, κ.ά.)

Πολιτιστικές υπηρεσίες (αναψυχή, αναζωογόνηση, έμπνευση, οικότουρισμός, εκπαίδευση, έρευνα, κ.ά.)

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Εθνικό Δασικό Πάρκο Τρόδους, μια από τις 64 περιοχές Natura 2000 στην Κύπρο.

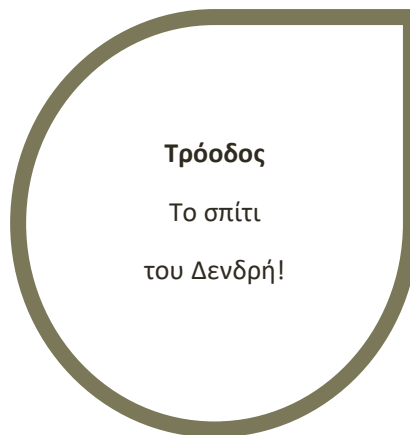
Στις περιοχές αυτές η ανάπτυξη είναι πάντα βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον.

Ο τοπικός πληθυσμός καρπώνεται οφέλη μέσα από την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού, την ενίσχυση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ), την ανάπτυξη της οικοτεχνίας και μικρών βιοτεχνιών, οικογενειακών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και έργων υποδομής, με άντληση σημαντικών κονδυλίων από τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

Ο Δενδρής, είναι παντού!

Είναι το δάσος, είναι τα δέντρα, τα νερά, είναι όλα
όσα σου δίνουν χαρά... τα πουλιά τα λουλούδια τα
περήφανα αγρινά!

Είναι ο Δενδρής,
και αν πας στο Τρόδος
μπορεί... και να τον βρεις!

Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.

ΤΡΟΟΔΟΣ

Είναι, στη Φύση Μας!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ερωτηματολόγιο για το iLIFE-TROODOS – Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους (ΕΔΠΤ)

A. Δημογραφικά και εισαγωγικά στοιχεία

Ημερ.:

A1. Φύλο

1. Άντρας	2. Γυναίκα
-----------	------------

A2. Ηλικία (Να αναγράφεται στο αντίστοιχο κουτί)

1. <25		2. 26-35		3. 36-45		4. 46-55		5. 56-65		6. >66	
--------	--	----------	--	----------	--	----------	--	----------	--	--------	--

A3. Επάγγελμα

1. Ιδ. Υπάλληλος	2. Δημ. Υπάλληλος	3. Ελεύθερος Επαγγελματίας
4. Συνταξιούχος/α	5. Άνεργος/η	6. Φοιτητής/τρια / Μαθητής/τρια

A4. Μορφωτικό επίπεδο

1. Δημοτικό	2. Γυμνάσιο	3. Λύκειο
4. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	5. Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση	6. Διδακτορικό

A5. Υπηκοότητα

1. Κυπριακή	2. Ελληνική	3. Τούρκικη
4. Ρώσικη	5. Αγγλική	6. Άλλη (προσδιορίστε)

A6. Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα

1.<900	2.901-1500	3.1501-2500	4.2501-3500	5.3501-5000	6.5001+
--------	------------	-------------	-------------	-------------	---------

A7. Ταχυδρομικός Κώδικας: _____

Β. Γενική άποψη του κοινού για το ΕΔΠ Τροόδους

B1. Ποια θεωρείτε τη σημαντικότερη φυσική περιοχή της Κύπρου (κατάταξη με σειρά προτεραιότητας)

1.	ΕΔΠ Ακάμα	
2.	ΕΔΠ Μαχαιρά	
3.	ΕΔΠ Κ. Γκρέκο	
4.	ΕΔΠ Τροόδους	
5.	Άλλη (προσδιορίστε)	

B2. Σε ότι αφορά το ΕΔΠ Τροόδους, πόσο συχνά το επισκέπτεστε ή περνάτε μέσα από αυτό;

1. Τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα	2. Τουλάχιστον μια φορά το 15ήμερο	3. Τουλάχιστον μια φορά τον μήνα
4. Τουλάχιστον μια φορά το εξάμηνο	5. Τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο	6. Άλλο (προσδιορίστε)

B3. Ποιο μέσο μεταφοράς χρησιμοποιείτε για να μεταβείτε στην περιοχή;

1. Ιδιωτικό όχημα	2. Μέσο μαζικής μετακίνησης	3. Ποδήλατο	4. Δεν απαντώ
-------------------	-----------------------------	-------------	---------------

B4. Πόσο χρόνο περνάτε στην περιοχή στις επισκέψεις σας;

1. Κάποιες ώρες	2. 1 ημέρα	3. 2 ημέρες	4. 3 ημέρες	5. 5 ημέρες	6. Άλλο (προσδιορίστε)
-----------------	------------	-------------	-------------	-------------	------------------------

B4.1. Και που διαμένετε συνήθως;

1. Ξενοδοχείο	2. Κατασκήνωση	3. Εξοχική κατοικία	4. Άλλο (προσδιορίστε)
---------------	----------------	---------------------	------------------------

B4.2. Ποιες μέρες προτιμάτε για τις επισκέψεις σας;

1. Καθημερινές	2. Σαββατοκύριακα	3. Αργίες	4. Άλλο
----------------	-------------------	-----------	---------

B5. Πόσα ξοδεύετε σε κάθε επίσκεψη; _____

B6. Αν υπήρχε είσοδος επί πληρωμή πόσα θα ήσασταν διατεθειμένοι να πληρώσετε; _____

B7. Με πόσα άτομα το επισκέπτεστε συνήθως; _____

B7.1. Πόσα είναι κάτω των 18; _____

B8. Ποιος είναι κυριότερος λόγος επίσκεψης σας στο ΕΔΠ Τροόδους;

1. Εργασία	2. Αναψυχή	3. Κάτοικος της περιοχής	4. Κυνήγι	5. Άλλη (προσδιορίστε)
------------	------------	--------------------------	-----------	------------------------

B9. Τι σας αρέσει περισσότερο στην περιοχή του ΕΔΠ Τροόδους;

1. Η συγκέντρωση του κόσμου	2. Το κυνήγι	3. Η οδήγηση εκτός δρόμων	4. Οι καφετερίες και τα εστιατόρια.
5. Τα δάση και το περιβάλλον	6. Τα καταστήματα σουβενίρ	7. Το κλίμα	8. Άλλο

B10. Το ΕΔΠΤ προσφέρεται για τα ακόλουθα: (επιλέξτε ότι ισχύει για εσάς)

1. Περιβαλλοντική ενημέρωση	2. Ιππασία	3. Ποδηλασία
4. Κατασκήνωση	5. Οδήγηση εκτός δρόμου	6. Τουρισμό
7. Φωτογράφιση	8. Πεζοπορία	9. Κυνήγι
10. Ορειβασία	11. Εκδρομή (picnicking) / BBQ	12. Συλλογή μανιταριών / βοτάνων

B11. Τι από τα πιο κάτω χρειάζεται περισσότερο η περιοχή: (πολλαπλή επιλογή)

1. Περιορισμούς για το κυνήγι	
2. Φύλαξη και προστασία	
3. Υποδομές διασκέδασης	
4. Χώρους διανυκτέρευσης	
5. Σημεία Πληροφόρησης	
6. Άλλο (προσδιορίστε)	

B12. Πως θα χαρακτηρίζατε τον τρόπο διαχείρισης του ΕΔΠ Τροόδους;

1. Εξαιρετικό	2. Πολύ καλό	3. Μέτριο	4. Κακό	5. Πολύ Κακό
---------------	--------------	-----------	---------	--------------

Γ. Ερωτήσεις γνώσεων. Σημειώστε ποιες από τις παρακάτω θέσεις ισχύουν ή δεν ισχύουν.

A/A	Ερώτηση	Ισχύει	Δεν Ισχύει	ΔΓ
Γ1	Το ΕΔΠΤ καλύπτει ολόκληρη την οροσειρά του Τροόδους		X	
Γ2	Οι υδροφόροι ορίζοντες της περιοχής συνιστούν τη σημαντικότερη πηγή νερού για ολόκληρη τη χώρα	X		
Γ3	Η ποιότητα των υπόγειων νερών είναι ανεξάρτητη από την ανάπτυξη στην περιοχή		X	
Γ4	Στο ΕΔΠΤ επιτρέπεται η βόσκηση		X	
Γ5	Συναντώνται αρωματικά φυτικά είδη που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παραδοσιακή φαρμακευτική	X		
Γ6	Λόγω της αυστηρής προστασίας του ΕΔΠ συναντώνται συνολικά 350 από τα 400 είδη πουλιών της Κύπρου		X	
Γ7	Στο ΕΔΠΤ υπάρχουν φυσικά δάση κέδρου		X	
Γ8	Η περιοχή φιλοξενεί 38 από τα 261 απειλούμενα φυτικά είδη που συμπεριλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου	X		
Γ9	Οι εγκαταλελειμμένες γαλαρίες του ΕΔΠΤ Τροόδους φιλοξενούν 14 από τα 20 είδη νυχτερίδας που έχουν καταγραφεί στην Κύπρο	X		
Γ10	Εκτός από το Δάσος Πάφου, ο πληθυσμός του αγρινού έχει επεκταθεί και στο ΕΔΠΤ	X		
Γ11	Οι χείμαρροι με την μεγαλύτερη ετήσια ροή νερού πηγάζουν από το ΕΔΠΤ	X		
Γ12	Ο μεγαλύτερος όγκος ξυλείας που συλλέγεται από τα Κρατικά Δάση, προέρχεται από το ΕΔΠΤ.		X	
Γ13	Το ΕΔΠΤ βρίσκεται εκτός του Δικτύου NATURA 2000.		X	
Γ14	Το ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 διασχίζει το ΕΔΠΤ	X		
Γ15	Η διαχείριση του ΕΔΠΤ γίνεται από την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	X		
Γ16	Η διατήρηση του χαρακτήρα των χωριών της περιοχής επιδρά αρνητικά στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού		X	
Γ17	Στην περιοχή του ΕΔΠΤ βρίσκονται τρία μοναστήρια		X	

Γ18	Η διαχείριση του ΕΔΠΤ επιβάλλει περιορισμούς στην ανάπτυξη των γειτονικών κοινοτήτων υποβαθμίζοντας την τοπική οικονομία		X	
Γ19	Ο πληθυσμός των χωριών του Τροόδους έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια λόγω της ανάπτυξης της περιοχής	X		
Γ20	Στο ΕΔΠΤ θηρεύονται μεταξύ άλλων και μεταναστευτικά θηρεύσιμα είδη όπως μπεκάτσες και είδη τσίχλας	X		
Γ21	Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου βρίσκεται στον Καλοπαναγιώτη		X	
Γ22	Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Τμήματος Δασών βρίσκεται κοντά στην Πλατεία Τροόδους	X		
Γ23	Η Τράπεζα Σπερμάτων του Βοτανικού Κήπου Τροόδους έχει δημιουργηθεί για προβολή δειγμάτων σπόρων προς τους επισκέπτες		X	
Γ24	Εντός του ΕΔΠΤ συναντούμε σχεδόν όλα τα είδη χλωρίδας της Κύπρου		X	
Γ25	Το σύμπλεγμα των πετρωμάτων που συναντούμε στο ΕΔΠΤ είναι πολύ κοινό και απαντά σε πολλές περιοχές του κόσμου.		X	
Γ26	Στο ΕΔΠΤ συναντώνται πληθυσμοί αγριόχοιρου και ελαφιού		X	
Γ27	Μέσα στο πάρκο λειτουργούν 9 εκδρομικοί χώροι	X		
Γ28	Μέσα στο πάρκο λειτουργούν 10 κατασκηνωτικοί χώροι		X	
Γ29	Υπάρχουν συνολικά 12 μονοπάτια εντός του ΕΔΠΤ	X		
Γ30	Από τα 142 ενδημικά είδη και υποείδη φυτών της Κύπρου, 10 από αυτά συναντώνται μόνο στο Τρόοδος.	X		
Γ31	Στο ΕΔΠΤ φωλιάζει ο σπάνιος Σπιζαετός γνωστός και ως περδικοσιάχινο	X		
Γ32	Ο Εκδρομικός χώρος «Μάντρα του Καμπιού» βρίσκεται στο ΕΔΠΤ		X	
Γ33	Το κυνήγι απαγορεύεται εντός του ΕΔΠΤ		X	
Γ34	Ο Γύπας αναπαράγεται στο ΕΔΠΤ.		X	
Γ35	Η εξόρυξη αμιάντου συνεχίζεται σε περιορισμένο βαθμό στην περιοχή του μεταλλείου Αμιάντου		X	
Γ36	Το ΓΕΩΠΑΡΚΟ Τροόδους δημιουργήθηκε για την ανάδειξη της πλούσιας γεωργικής γης της ευρύτερης περιοχής του Τροόδους		X	

Γ37	Στο ΕΔΠΤ λόγω του ψύχους δεν υπάρχουν πεταλούδες		X	
Γ38	Στα τρεχούμενα νερά των ποταμών του ΕΔΠΤ συναντούμε τον κάβουρα του γλυκού νερού	X		
Γ39	Το μονοπάτι «Καληδόνια» βρίσκεται περιμετρικά της Χιονίστρας.		X	
Γ40	Στο ΕΔΠΤ συναντούμε εκτεταμένα δάση Μαύρης Πεύκης.	X		
Γ41	Αναφέρετε 1 ή 2 από τα πιο σημαντικά είδη και στοιχεία του ΕΔΠ Τροόδους			
	41.1. Χλωρίδα:	A)	B)	
	41.2. Πανίδα:	A)	B)	
	41.3. Οικότοπους:	A)	B)	
	41.4. Στοιχεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς:	A)	B)	

Δ. Ερωτήσεις για την ανάπτυξη του ΕΔΠΤ

Δ1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η ενημέρωση που σας παρέχεται σήμερα σχετικά με το ΕΔΠ Τροόδους είναι επαρκής;

1. Εξαιρετικό	2. Πολύ καλό	3. Μέτριο	4. Κακό	5. Πολύ Κακό
---------------	--------------	-----------	---------	--------------

Δ2. Έχετε δει ή ακούσει για την εκστρατεία iLIFE-Troodos;

1. Ναι	2. Όχι
--------	--------

Δ3. Έχετε δει ή ακούσει το σλόγκαν του iLIFE-Troodos «Είναι στη φύση μας»;

1. Ναι	2. Όχι
--------	--------

Δ4. Έχετε δει την φωτογραφική έκθεση του έργου iLIFE-Troodos; Αν ναι, σε ποια περιοχή την είδατε;

Αν απαντήσουν ΟΧΙ στις ερωτήσεις Δ2-Δ4 (δηλ. δεν γνωρίζουν, δεν είδαν τίποτα πουθενά για το έργο) τους δίνουμε μια σύντομη επεξήγηση τι είναι το iLIFE-TROODOS και προχωρούμε παρακάτω.

Αν απαντήσουν ΝΑΙ

Δ5. Αξιολογήστε από το 1-5 (1 δεν μου άρεσε καθόλου, 5 μου άρεσε πάρα πολύ τα ακόλουθα, 6. Δεν γνωρίζω)

λεοπτικές διαφημίσεις	
αυδιοφωνικά σποτ	
αυτιδικά σποτς	
facebook page	
επιστολή ILIFE-TROODOS	
επιτογραφική έκθεση	

Δ6. Πόσο σημαντικό πιστεύετε ότι είναι το πρόγραμμα iLIFE-TROODOS στο να γνωρίσει το κοινό καλύτερα το Τρόδος και να ευαισθητοποιηθεί σχετικά με το ΕΔΠΤ; (1 έως 5, όπου 1 καθόλου, 5 πάρα πολύ)

Δ7. Τι ενημερωτικό υλικό πιστεύετε ότι χρειάζονται περισσότερο οι επισκέπτες του ΕΔΠΤ; (σημειώστε ότι ισχύει)

1. Αναβάθμιση του ΚΠΕ	2. Οθόνες αφής με πληροφοριακό υλικό	3. Χάρτης με τα σημαντικότερα σημεία ενδιαφέροντος (αξιοθέατα)
4. Ενημερωτικές πινακίδες	5. Ενημερωτικά φυλλάδια	6. Άλλο (προσδιορίστε)

Δ8. Προς ποια κατεύθυνση πιστεύετε πως πρέπει να κινηθεί η ανάπτυξη για την αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής;

1. Υποδομές περιβαλλοντικής ενημέρωσης και/ή εκπαίδευσης	2. Ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	3. Αθλητικές εγκαταστάσεις και διοργανώσεις
4. Αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων για διαμονή	5. Αύξηση και βελτίωση των υποδομών δασικής αναψυχής	6. Δημιουργία Ξενοδοχείων και ενιαίων αναπτύξεων
7. Αυστηρότερο καθεστώς προστασίας	8. Κέντρα διασκέδασης	9. Άλλο (προσδιορίστε)

Δ9. Ποιες από τις πιο κάτω δραστηριότητες προτείνετε να αναπτυχθούν στην περιοχή;

1. Ορειβασία/Αναρρίχηση	2. Ιππασία	3. Ποδηλασία
4. Κατασκήνωση	5. Οδήγηση εκτός δρόμου	6. Κυνήγι
7. Πτηνοπαρατήρηση (Birdwatching)	8. Άλλο (Προσδιορίστε)	

Δ10. Σε τι βαθμό θεωρείτε ότι η ανάπτυξη του ΕΔΠ Τροόδους μπορεί να έχει οικονομικά οφέλη για τις γειτνιάζουσες κοινότητες;

1. Πολύ Σημαντικό βαθμό	2. Αρκετά Σημαντικό βαθμό	3. Περιορισμένο βαθμό	4. Καθόλου
-------------------------	---------------------------	-----------------------	------------

Ε. Ερωτήσεις για το Δίκτυο NATURA 2000

Ε1. Γνωρίζετε το Δίκτυο NATURA 2000;

1. Ναι	2. Όχι
--------	--------

Ε2. Το Δίκτυο Natura 2000 μπορεί να συμβάλει:

1. Στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.	
2. Στην απόλυτη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.	
3. Στην ανάδειξη της περιοχής για οικολογικές δραστηριότητες.	
4. Στην προώθηση των επενδύσεων και της ανάπτυξης γης.	
5. Στην ένταξη της περιοχής στον Ευρωπαϊκό χάρτη των περιοχών φυσικού ενδιαφέροντος.	
6. Δεν γνωρίζω	
7. Δεν απαντώ	

Ε3. Θεωρείται ότι το Δίκτυο Natura 2000 επηρεάζει αρνητικά ή θετικά τα οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών γης που εντάχθηκαν στο Δίκτυο;

1. Θετικά	2. Αρνητικά	3. Δεν γνωρίζω	4. Δεν απαντώ
-----------	-------------	----------------	---------------

Αν απαντήσουν αρνητικά στην Ε3

Ε3.1. Θεωρείται ότι το Δίκτυο Natura 2000 επηρεάζει αρνητικά τα οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών γης, επειδή:

1. Μειώνει τη χρηματική αξία της γης τους.	
2. Απαγορεύει την αξιοποίηση του τεμαχίου για ιδιοκατοίκηση.	
3. Καθορίζει περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, αποτρέποντας οποιαδήποτε δραστηριότητα εντός του Δικτύου.	

4. Όλα τα πιο παραπάνω	
5. Άλλο	
6. Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ	

E4. Η τοπική κοινωνία της Κύπρου μπορεί να ωφεληθεί από το Δίκτυο Natura 2000.

1. Ναι	2. Όχι	3. Δεν γνωρίζω	4. Δεν απαντώ
--------	--------	----------------	---------------

E5. Ποιος από τους πιο κάτω ορισμούς είναι σωστός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες;

1. Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης που παρέχονται εντός φυσικών περιοχών (πάρκων/δασών) όπως εστιατόρια, καφετέριες, χιονοδρομικά κέντρα, αγροτουρισμός κτλ.	
2. Οι συστημικές αλλαγές που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή και επηρεάζουν τα οικοσυστήματα.	
3. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το φυσικό περιβάλλον στην ολότητα του και ωφελούν τον άνθρωπο.	
4. Δεν γνωρίζω	
5. Δεν απαντώ	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

iLIFE-TROODOS

Οδηγός συζήτησης για ομαδικές συνεντεύξεις

A. Δημογραφικά και εισαγωγικά στοιχεία

Καταγραφή δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων για δημιουργία προφίλ ομάδων.

B. Ερωτήσεις για συζήτηση

Οι συνεντεύξεις είναι ημι-δομημένες. Οι ερωτήσεις προσαρμόζονται ανάλογα με το ακροατήριο

1. Τι σημαίνει για εσάς το Εθνικό Δασικό Πάρκο (ΕΔΠ) Τροόδους;
 - Ποια η σημασία του;
 - Ποια τα οφέλη του;
 - Κατοίκους;
 - Επισκέπτες (χρήση);
 - Φυσικοί πόροι;
 - Τι οφέλη πιστεύετε ότι μπορεί να έχει η ανάπτυξη του ΕΔΠ Τροόδους για τις γειτνιάζουσες κοινότητες;
2. Πιστεύετε ότι αναγνωρίζεται η αξία του από τους Κύπριους;
3. Ποιοι θεωρείτε ότι είναι η μεγαλύτεροι κίνδυνοι για το ΕΔΠ Τροόδους;
4. Πιστεύετε ότι χρειάζονται δράσεις για προστασία του ΕΔΠ Τροόδους;
 - Τι είδους
5. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η ενημέρωση που παρέχεται σήμερα σχετικά με το ΕΔΠ Τροόδους είναι επαρκής;
 - Ποιος φορέας θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για αυτό;
6. Τι ενημερωτικό υλικό πιστεύετε ότι χρειάζονται περισσότερο οι επισκέπτες του ΕΔΠ Τροόδους;
7. Έχετε ακούσει για το έργο iLIFE-TROODOS;
8. Έχετε δει/ακούσει ενημερωτικό υλικό από το iLIFE-TROODOS;
 - Τηλεοπτικές διαφημίσεις

- Ραδιοφωνικές διαφημίσεις
- Online πηγές- sigma live/kathimerini.com
- Περιοδικά
- Εφημερίδες
- Outdoor billboards
- Ενημερωτικά φυλλάδια
- Facebook page
- Λεωφορεία
- Web banners
- Κινηματογραφικές αίθουσες (διαφημίσεις λίγο μεγαλύτερης διάρκειας)

9. Αν ναι, πώς αξιολογείτε το υλικό;

- Ποια συναισθήματα σας δημιουργεί;
- Πιστεύετε ότι αντιπροσωπεύει την αξία του ΕΔΠ Τροόδους;
- Συνεισφέρει στο να εκτιμήσει το κοινό την αξία του ΕΔΠ Τροόδους;
 - Αυξάνει τους επισκέπτες στο ΕΔΠ Τροόδους
- Τι σας αρέσει/δεν σας αρέσει σε αυτό;
- Τι θα αλλάζατε;
 - Μηνύματα/κείμενο
 - Εικόνες

10. Αν έχετε δει υλικό άλλαξε κάτι σε εσάς;

- Γνώμη
- Αναγνώριση αξίας ΕΔΠ Τροόδους
- Προβληματισμό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Διαδικτυακή Έρευνα στο Facebook

1 Νοέμβριος 2018 στις 10:37 π.μ. (20 comments)

Γνωρίζετε αν το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους είναι ενταγμένο στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000;

Επιλογή απαντήσεων:

- Ναι 19
- Όχι 1
- Δεν γνωρίζω

26 Νοέμβριος 2018 στις 11:10 π.μ. (32 ψήφοι)

Πόσα από τα 238 απειλούμενα είδη φυτών που περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου συναντούμε στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους;

- i) 17 28%
- ii) 33 72%

2 Ιανουάριος 2019 στις 3:13 μ.μ. (250 ψήφοι)

Ποιο χωριό της Κύπρου είναι κτισμένο στα 1380 μ. υψόμετρο και βρίσκεται πιο ψηλά από όλα τα χωριά του Τροόδους;

- i) Πρόδρομος 94%
- ii) Πλάτρες 6%

12 Ιανουάριος 2019 11:30 π.μ. (70 ψήφοι)

Ο πρωταγωνιστής στην παιδική εκστρατεία του iLIFE-TROODOS ονομάζεται:

- i) Τροοδούλης 50%
- ii) Δενδρής 50%

20 Φεβρουάριος 2019 στις 2:00 μ.μ. (51 ψήφοι)

Η οροσειρά του Τροόδου συμπεριλαμβάνεται στις 12 σημαντικότερες περιοχές της Μεσογειακής Λεκάνης στις οποίες απαντά μεγάλη συγκέντρωση φυτικών ειδών συνδυαζόμενη με υψηλό ποσοστό ενδημισμού.

1) ΝΑΙ

2) ΟΧΙ

i) **Επιλογή 1** 86%

ii) Επιλογή 2 14%

28 Φεβρουάριος 2019 στις 3:00 μ.μ. (39 ψήφοι)

Το μοναδικό είδος κάβουρα γλυκού νερού που μπορεί να συναντήσει κανείς στην Κύπρο είναι ο:

1) Κάβουρας ο χερσαίος

2) Κάβουρας ο ποτάμιος

i) Επιλογή 1 23%

ii) **Επιλογή 2** 77%

19 Μάρτιος 2019 στις 11:30 π.μ. (128 ψήφοι)

Το ξενοδοχείο «Βερεγγάρια» και το Δασικό Κολλέγιο Κύπρου βρίσκονται και τα δύο στον Πρόδρομο;

i) **Ναι** 85%

ii) Όχι 15%

23 Μάρτιος 2019 στις 1:30 μ.μ. (114 ψήφοι)

Το αγρινό (πέρα από το Δάσους Πάφου) άρχισε να κάνει αισθητή την παρουσία του και εντός του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδου.

i) **Ναι** 87%

ii) Όχι 13%

11 Ιούνιος 2019 στις 11:30 π.μ. (108 ψήφοι)

Η οροσειρά του Τροόδους θεωρείται μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τη χλωρίδα, σε ολόκληρη την Ευρώπη.

- i) **Ναι** 93%
- ii) **Όχι** 7%

18 Αύγουστος 2019 στις 11:30 π.μ. (126 ψήφοι)

Ο ποταμός που φαίνεται στις φωτογραφίες είναι ο:

- i) **Διαρίζος** 89%
- ii) **Πεδιαίος** 11%

22 Αύγουστος 2019 στις 10:30 π.μ. (49 ψήφοι)

Εντός του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους μπορούμε να συναντήσουμε 700 από τα 1640 ιθαγενή είδη της χλωρίδας μας.

- i) **Ναι** 94%
- ii) **Όχι** 6%

23 Σεπτέμβριος 2019 12:25 μ.μ. (58 ψήφοι)

Ο πρωταγωνιστής στην παιδική εκστρατεία του iLIFE-TROODOS ονομάζεται:

- i) **Τροοδούλης** 47%
- ii) **Δενδρής** 53%

7 Ιούλιος 2020 2:11 μ.μ. (39 ψήφοι)

Ένα μέρος του νερού (βροχή και χιόνια) που προέρχεται από το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους καταλήγει στη θάλασσα, εξασφαλίζοντας τα απαραίτητα θρεπτικά στοιχεία για τους θαλάσσιους οργανισμούς;

- i) **Σωστό** 82%
- ii) **Λάθος** 18%

16 Ιούλιος 2020 στις 3:35 μ.μ. (23 ψήφοι)

Στο πλαίσιο του έργου iLIFE-TROODOS, ο εκδρομικός χώρος «Λιβάδι του Πασσιά» τροποποιήθηκε με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρίες.

i) Σωστό 72%

ii) Λάθος 28%

17 Ιούλιος 2020 στις 2:09 μ.μ. (60 ψήφοι)

Το δίκτυο Natura 2000 δεν απαγορεύει τις δραστηριότητες εντός των ορίων του, αφού διέπεται από τη φιλοσοφία ότι ο άνθρωπος πρέπει να συνυπάρχει με τη φύση.

i) Σωστό 87%

ii) Λάθος 13%